

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena instytucjonalna)

na Wydziale Humanistycznym
Uniwersytetu Przyrodniczo - Humanistycznego w Siedlcach
dokonanej w dniach 27 - 29 maja 2012 r.

przez Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Katarzyna Karpińska-Szaj (członek PKA),

członkowie:

- prof. dr hab. Joanna Pyszny (członek PKA),
- prof. dr hab. Iwona Chrzanowska (ekspert PKA),
- prof. dr hab. Wojciech Jakubowski (ekspert PKA),
- prof. dr hab. Danuta Strahl (ekspert ds. jakości PKA),
- mgr Karolina Martyniak (ekspert ds. formalno–prawnych PKA),
- prof. dr hab. Bożena Stawoska-Jundziłł (przedstawicielka pracodawców, członek PKA),
- Ewa Gil (przedstawicielka PSRP, ekspert PKA).

Informacja o wizytacji i jej przebiegu.

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy (z własnej inicjatywy) przeprowadziła ocenę instytucjonalną na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach. Bieżąca ocena instytucjonalna poprzedzona była oceną jakości kształcenia na kierunkach: *bezpieczeństwo narodowe, filologia, filologia polska, historia, pedagogika oraz politologia*, dokonaną na podstawie przepisów obowiązujących do 30.09.2011 r.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny PKA. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny, a także przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, wizytacji zaplecza naukowo-dydaktycznego, jak również spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału oraz pozostałymi interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

I. Strategia jednostki

Krótką prezentacją jednostki, jej pozycja w Uczelni.

Wydział Humanistyczny jest drugim co do wielkości wydziałem Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach. Misja i strategia Wydziału jest zbieżna ze *Strategią rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach na lata 2011-2019*, uchwaloną przez Senat UPH w Siedlcach w dniu 28 marca 2012 roku (Uchwała nr 12/2012) i nawiązuje do wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, który został przyjęty Uchwałą Senatu nr 15/2009 w dniu 25 lutego 2009 roku (*Misja i Strategia Rozwoju Wydziału* została przyjęta przez Radę Wydziału w dniu 4 kwietnia 2012 roku (Uchwała nr 49/2012). Wydział ma wysoką rangę edukacyjną i kulturotwórczą w rejonie Podlasia i innych regionów Polski przede wszystkim ze względu na prowadzoną ofertę studiów podyplomowych, a także wprowadzenie kształcenia integracyjnego studentów z niepełnosprawnościami.

Wydział ma opracowaną koncepcję kształcenia dla studiów I i II stopnia oraz studiów podyplomowych, wydział nie prowadzi studiów doktoranckich. Absolwenci realizowanych kierunków studiów zajmują stanowiska w obszarze edukacji (szkoły, przedszkola, instytucje opiekuńczo-wychowawcze), pomocy społecznej oraz w instytucjach administracyjnych (urzędy miast i gmin) oraz w instytucjach związanych z bezpieczeństwem (siły zbrojne, policja, straż graniczna, służba więzienna, państwowa straż pożarna).

Tabela nr 1. Liczba osób kształcących się w Uczelni i ocenianej jednostce (2011/2012).

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich		Liczba słuchaczy studiów podyplomowych	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
studia stacjonarne	5863	2661	0	0	0	0
studia niestacjonarne	3531	1802	0	0	656	391
RAZEM:	9394	4463	0	0	656	391

1. Ocena zbieżności strategii działalności i rozwoju jednostki z misją i strategią Uczelni, w szczególności w zakresie zapewnienia wysokiej jakości kształcenia i prowadzonych badań naukowych, a także związku z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy.

Misja Wydziału Humanistycznego wyznacza wyraźny związek z misją Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach poprzez realizację zasady jedności badań naukowych i edukacji. Misja Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach określa kilka zasadniczych powinności, w tym między innymi: kształcenie studentów – przyszłych elit społecznych i gospodarczych kraju oraz wychowanie studentów w poczuciu odpowiedzialności za państwo polskie i za umacnianie zasad demokracji oraz poszanowania praw człowieka oraz prowadzenie badań naukowych i kształcenie i promowanie kadr naukowych. Na uwagę zasługują wyznaczone cele w tym ten, który odnosi się do jakości kształcenia i jest sformułowany następująco: *Najwyższa wartość kształcenie*. W wizji uczelni do roku 2019 stwierdza się, iż zadaniem uczelni jest rozszerzanie i dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, podwyższająca jakość kształcenia, co spowoduje że dyplom ukończenia Uniwersytetu będzie wysoko ceniony przez pracodawców. Z kolei w zadaniach strategicznych, w których jednym jest *Wysoka jakość kształcenia* rozwija się

następujące cele: doskonalenie wewnętrznego systemu oceniania i sprawdzania jakości kształcenia, rozwijanie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich, dostosowanie oferty edukacyjnej do zmieniających się potrzeb społecznych, kształtowanie sylwetki absolwenta, wzmacnianie i utrzymanie więzi z absolwentami, doskonalenie systemu obsługi studenta. Wydział Humanistyczny zarówno w swojej misji jak i określonych celach strategicznych wyraźnie nawiązuje do misji i strategii Uniwersytetu. Istotnym spoiwem działania uczelni i jej wydziałów, w tym Wydziału Humanistycznego jest określony cel wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, który zakłada „kształcenie przyszłych elit zawodowych i intelektualnych społeczeństwa wiedzy”.

Wydział Humanistyczny realizuje swoją misję jako wspólnotę uczonych, studentów, absolwentów i pracowników administracyjnych, poprzez dialog oparty o zasady humanizmu, bezpieczeństwa i demokracji w duchu wolności badań naukowych. Misja ta znajduje odzwierciedlenie zarówno w prowadzonych kierunkach studiów, koncepcji ich kształcenia, a także w prowadzonych badaniach naukowych. Wydział Humanistyczny ma opracowaną strategię rozwoju do roku 2019. Sformułowano w niej pięć zbieżnych ze strategią uczelni zasadniczych celów strategicznych uwzględniających między innymi dążenie do osiągnięcia wysokiej jakości kształcenia przy współpracy z otoczeniem gospodarczym i społecznym oraz rozwoju badań naukowych.

Określono cele szczegółowe, w tym dbające o jakość kształcenia, to jest:

- doskonalenie wewnętrznego systemu oceniania i sprawdzania jakości kształcenia;
- rozwijanie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich;
- dostosowanie oferty edukacyjnej do zmieniających się potrzeb społecznych;
- kształtowanie sylwetki absolwenta;
- wzmacnianie i utrzymanie więzi z absolwentami;
- otwarcie Wydziału na potrzeby edukacyjne, naukowe i kulturalne;
- otwarcie Wydziału na potrzeby społeczeństwa;
- zacieśnienie współpracy z władzami miasta i regionu.

Z kolei perspektywę badań naukowych postrzega się w strategii rozwoju wydziału jako:

- systematyczne podnoszenie kategorii parametryzacji naukowej Wydziału;
- rozwijanie interdyscyplinarnych badań naukowych;
- podwyższanie i uzyskiwanie kolejnych uprawnień naukowych;
- wdrażanie wyników badań naukowych do oferty programowej kształcenia;
- poszerzanie współpracy krajowej i międzynarodowej w zakresie badań naukowych;
- podwyższanie efektów badań naukowych i wspieranie rozwoju młodej kadry.

Zespół Oceniający uważa, iż zarówno w strategii uczelni jak i Wydziału należy opracować harmonogram dojścia do tak ambitnie sformułowanych zadań, określić sposoby ich osiągnięcia oraz wyznaczyć zespoły odpowiedzialne za realizację tych celów.

2. Ocena spójności koncepcji kształcenia i działalności naukowo-badawczej jednostki z celami określonymi w jej strategii.

Koncepcja kształcenia obejmuje studia I i II stopnia na takich kierunkach jak: Historia, Bezpieczeństwo narodowe, Filologia polska, Politologia, Pedagogika, oraz studia I stopnia na kierunkach: Stosunki międzynarodowe, Filologia, a także studia podyplomowe. Prowadzone kierunki kształcenia mają wyraźne wsparcie w badaniach naukowych skupionych wokół takich dyscyplin naukowych jak historia, bezpieczeństwo narodowe, pedagogika, filologia, politologia, o czym świadczą zarówno tematy prowadzonych badań statutowych, jak i posiadane uprawnienia do doktoryzowania. Wydział czyni starania dla otrzymania uprawnień doktoryzowania w zakresie dyscypliny pedagogika. Godne podkreślenia są wieloletnie działania uczelni tworzące warunki dla kształcenia studentów niepełnosprawnych. Na Wydziale Humanistycznym kształcą się około 170 studentów niepełnosprawnych, w tym niesłyszących oraz z niepełnosprawnością ruchową. Koncepcja kształcenia wydziału opiera

się na modelu integracyjnym, a jednocześnie zapewniającym studentom niepełnosprawnym właściwe wsparcie w zakresie warunków bytowych, korzystania z biblioteki jak i rozwiązań architektonicznych. Kształcenie studentów niepełnosprawnych jest jednym z zasadniczych celów strategicznych Uczelni i Wydziału. Koncepcja kształcenia bazująca na dorobku naukowym kadry akademickiej oraz oczekiwaniach rynku pracy wpisuje się w wyznaczone cele strategiczne Uczelni i Wydziału akcentujące jedność badań naukowych i edukacji oraz orientację na studenta.

3. Ocena czy strategia oraz koncepcja kształcenia i działalność naukowo-badawcza świadczą, iż jednostka identyfikuje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym, uwzględniając znaczenie jakości kształcenia.

Strategia Wydziału nie identyfikuje swoich słabych stron, szans i zagrożeń. Natomiast rozmowy z władzami Wydziału i Instytutów wskazują, iż Wydział zna swoją pozycję na rynku edukacyjnym. Jest jednym z czterech wydziałów w kraju, który posiada uprawnienia do doktoryzowania w zakresie dyscypliny Bezpieczeństwo narodowe, co daje szansę na dynamiczny rozwój kierunku Bezpieczeństwo narodowe. Ponadto, mimo, iż uczelnia znajduje się w pobliżu Warszawy, Białegostoku i Lublina, ma swoją specyfikę badawczą i edukacyjną, co sprawia, że pozyskiwanie kandydatów na studia I stopnia jest dobre. Natomiast słabnie pozycja Wydziału ze względu na studia II stopnia z uwagi na bliskość Warszawy. Uczelnia jak i Wydział postrzegana jest bardzo dobrze na rynku edukacyjnym jako przyjazna studentom niepełnosprawnym. Rozmowy z władzami Wydziału pozwalają sądzić, iż dostrzegane jest znaczenie troski o jakość kształcenia dla pozyskania kandydatów na studia i utrzymywania dobrej oceny uczelni przez rynek pracy.

4. Ocena roli interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w formułowaniu i realizacji strategii jednostki, w tym budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia.

Zarówno budowa jak i realizacja strategii uwzględnia udział przede wszystkim społeczności akademickiej, a więc studentów i kadry. Na podstawie protokołu Rady Wydziału z dnia 1 lutego 2012 roku, można zauważyć, iż w dyskusji nad strategią Wydziału podnoszono problem celowości uruchamiania nowych kierunków studiów i specjalności. Dyskusja ujawniła szereg problemów, na które powinna sobie odpowiedzieć społeczność akademicka Wydziału, aby właściwie budować ofertę programową. Uznano, że trzeba ustalić czy kryterium budowy oferty ma być interdyscyplinarność kształcenia, czy bardziej specjalistyczne kształcenie przystosowane do oczekiwań rynku pracy. Natomiast współpraca z pracodawcami ma charakter nieformalny, jednak znaczący i bardzo rozbudowany, bo obejmujący oprócz praktyk zawodowych, organizację warsztatów dla studentów, kontakty z Urzędami Pracy w zakresie pojawiających się potrzeb na rynku pracy. Szczególnie trwałe kontakty powstały z Kuratorium Oświaty i szkołami różnych szczebli. Organizowane są spotkania formalne w Pracowni Departamentu Zwiększania Szans Edukacyjnych w Kuratorium. Na spotkaniu zespołu oceniającego z przedstawicielami rynku pracy wszyscy obecni pracodawcy podkreślali bardzo efektywne formy współpracy z Wydziałem.

W strategii rozwoju Uczelnia deklaruje m.in. silne związki z regionem oraz utrzymanie stałych kontaktów z absolwentami. W skład Regionalnej Loży Biznesu (BCC) wchodzi i na jej czele stoją absolwenci UPH w Siedlcach stale współpracujący z Władzami Uczelni. Reaktywowano po 10 latach Stowarzyszenie Przyjaciół Uniwersytetu, którego celem jest wspieranie Uniwersytetu we wszystkich jego działaniach naukowo-badawczych, społecznych i gospodarczych. Zakończyła się właśnie wspólnie organizowana druga edycja konkursu, wyłaniająca najlepszego studenta i naukowca roku. Przyznano medale i nagrody imienia prof. Lesława Szczerby (nagrody pieniężne przyznawane w wysokości 5 i 10 tysięcy złotych). Włączenie się w te działania największego przewoźnika w regionie (Ogólnopolskie Stowarzyszenie Międzynarodowych Przewoźników Drogowych i Spedytorów „Podlasie”) oraz przedstawicieli mniejszych firm prywatnych zrzeszonych BCC współfinansujących

wspólne inicjatywy z Uniwersytetem, ukazuje dobre praktyki współpracy środowiska regionu z Uczelnią i powoduje wzrost świadomości oraz odpowiedzialności za losy regionu, a w tym największej uczelni w regionie. Ponadto Dziekan Wydziału wizytowanego w roku 2011 został laureatem nagrody im. Haliny Krahelskiej w XVIII edycji konkursu organizowanego przez Główny Inspektorat Pracy w Warszawie „Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej”. Wszystko to wskazuje, iż działania nieformalne, zdecydowanie liczniejsze, wspierane są prestiżową współpracą formalną.

Należy także zauważyć, iż w Uchwale Senatu 15/2009 z 25.02.2009 r. dotyczącej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia widnieje zapis paragrafu 6.4 obligujący Wydziały do współpracy z pracodawcami i stanowiący o konieczności przeprowadzania ocen i konsultowaniu ich z przedstawicielami pracodawców reprezentujących dziedziny gospodarcze związane z ocenianym kierunkiem, a następnie prezentacji wspólnych wyników na Radzie Wydziału.

Załącznik nr 3 Informacja o kierunkach studiów prowadzonych w jednostce oraz wynikach dotychczasowych ocen jakości kształcenia

Załącznik nr 4 Informacja o studiach doktoranckich i podyplomowych prowadzonych w jednostce oraz o uprawnieniach do nadawania stopni naukowych, w zakresie których nie są prowadzone studia doktoranckie

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego¹ W PEŁNI

Syntetyczne opisy kryteriów szczegółowych¹

- 1) Strategia Wydziału Humanistycznego wykazuje wyraźną spójność z misją i strategią uczelni i akcentuje zarówno troskę o jakość kształcenia jak i badania naukowe a także potrzeby rynku pracy.
- 2) Koncepcja kształcenia oraz badania naukowe tworzą spójny obszar działania w zakresie dyscyplin naukowych stanowiących podstawę kształcenia. Zarówno kształcenie jak i rozwój badań naukowych są w strategii rozwoju postrzegane jako priorytety dla perspektyw rozwojowych Wydziału.
- 3) Strategia Wydziału nie identyfikuje wprost swojego miejsca na rynku edukacyjnym kraju. Przeprowadzone rozmowy z władzami Wydziału potwierdzają, iż Wydział bardzo dobrze określa swoje przewagi konkurencyjne, ale i słabe strony. Wydział rozwija kształcenie oraz działalność naukową biorąc pod uwagę potencjał kadrowy i potrzeby rynku pracy, a więc uwzględnia te czynniki, które są kluczowe dla jakości kształcenia.
- 4) W formułowaniu i realizacji strategii Wydziału (w tym w budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia) biorą udział interesariusze wewnętrzni, w tym studenci, kadra akademicka i pracownicy administracji. Udział w działaniach na rzecz jakości kształcenia przedstawiciele pracodawców jest pośredni i realizuje się poprzez organizację praktyk, a także formalne i nieformalne kontakty, dotyczące konsultacji na przykład w zakresie tworzenia specjalności kształcenia, jak i wspierania rozwoju naukowo – dydaktycznego studentów i pracowników naukowych, zwłaszcza młodych.

1 – kryteria zostały określone w Załączniku do Statutu PKA

II. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia

1. Ocena struktury systemu, podziału kompetencji i odpowiedzialności. Ocena przejrzystości i efektywności struktury decyzyjnej w obszarze zarządzania jakością (ocena prawidłowości

i skuteczności podejmowanych działań) oraz wpływu interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych na decyzje podejmowane w zakresie zapewnienia jakości kształcenia.

Struktura wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach jest podporządkowana strukturze organizacyjnej uczelni i zachowuje trzy szczeble: uczelniany, wydziałowy i instytutowy. Na szczeblu uczelni powołana została Rektorska Komisja ds. Jakości Kształcenia (powołana decyzją Rektora AP z dnia 7 listopada 2008 roku), która pracuje pod kierunkiem Prorektora ds. dydaktyki i wychowania – przewodniczącego Komisji. Wykonuje zadania w zakresie:

- projektowania i oceniania skuteczności narzędzi pomiaru jakości kształcenia, takich jak, hospitacje zajęć, ankietowe badania opinii studentów o poziomie zajęć dydaktycznych,
- analizy osiągnięć studentów w zakresie: stypendiów Ministra dla wybitnych studentów, nagroda im. prof. Lesława Szczerby dla najlepszego studenta i naukowca przyznawana przez Stowarzyszenie Przyjaciół Uniwersytetu, stypendiów Rektora dla najlepszych studentów, nagród i wyróżnień uzyskiwanych z tytułu osiągnięć badawczych i publikacyjnych. Sprawy wewnętrznego systemu jakości kształcenia omówione zostały wstępnie jeszcze przed powołaniem Wydziałowych Komisji. Uchwałą Senatu 15/2009 z dn. 25.02.2009 roku zatwierdzono kierunek działań, dotyczących jakości kształcenia na UPH. W paragrafie 5.1 zalecono okresową ocenę planów i programów nauczania, w tym programów praktyk zawodowych po ukończonym roku; czy ankietowanych badań opinii studentów na temat poziomu prowadzonych zajęć. Wszystkie oceny (w tym zbiorcze) winny być dokonywane raz w roku i przedstawiane na posiedzeniu Rady Wydziału (paragraf 6.5).

Wydziałowa Komisja Jakości Kształcenia została powołana uchwałą Rady Wydziału nr 121A/2009 z 6 maja 2009 roku. Do zadań Komisji należy w szczególności:

- współuczestniczenie w stworzeniu systemu zapewniania jakości kształcenia,
- wdrażanie przyjmowanych w Uczelni i na Wydziale procedur,
- gromadzenie i przetwarzanie informacji dotyczących wdrażania systemu jakości kształcenia,
- wdrażanie decyzji podjętych przez rektorską komisję ds. jakości kształcenia,
- monitorowanie programów studiów i efektów kształcenia,
- przeprowadzanie analiz niezbędnych do oceny jakości na Wydziale.

Struktura wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zawiera jeszcze Instytutowe Komisje ds. Jakości Kształcenia, powołane we wszystkich Instytutach tj. w Instytucie Neofilologii, Instytucie Historii i Stosunków Międzynarodowych, Instytucie Nauk Społecznych, Instytucie Pedagogiki, Instytucie Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej. W skład Komisji wchodzi nauczyciele akademicki oraz studenci, przy czym w dwóch komisjach instytutowych brak jest w składzie osobowym przedstawicieli studentów.

W swej pracy Komisje skupiają się na następujących zagadnieniach:

- ustalaniu planów hospitacji oraz omawianiu sprawozdań z hospitacji zajęć,
- realizacji opracowanych i wdrażanych procedur
- opiniowaniu projektu arkusza oceny nauczycieli akademickich,
- analizie tematów prac dyplomowych,
- upoważnieniu adiunktów i starszych wykładowców ze stopniem doktora do prowadzenia wykładów oraz kierowania pracami magisterskimi,
- określaniu warunków zapisu na specjalności prowadzone w Instytucie,
- określeniu zagadnień do egzaminów dyplomowych,
- przygotowaniu rocznego sprawozdania z oceny jakości kształcenia w Instytucie.

Decyzje, dotyczące zarządzania jakością kształcenia podejmuje zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym na szczeblu uczelni Rektor i Senat, a na szczeblu Wydziału Dziekan i Rada Wydziału z zachowaniem uprawnień Dyrektorów Instytutów. Komisje mają kompetencje opiniodawcze, opiniotwórcze, analityczne i rekomendacyjne. Zespół Oceniający podczas wizytacji zapoznał się z protokołami prac Komisji Wydziałowej Jakości Kształcenia a także Komisji Instytutowych. Ponadto odbyło się spotkanie zespołu oceniającego z Komisją

Wydziałową i przedstawicielami Komisji Instytutowych, na którym dyskutowano o funkcjonowaniu wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Podkreślano dobrą komunikację między Komisją Wydziałową i Uczelnianą oraz Wydziałową i Instytutowymi z uwagi na unię personalną zapewniającą udział swoich przedstawicieli w kolejnych szczeblach organizacji Komisji ds. Jakości Kształcenia. Natomiast zespół oceniający zauważył drobną nieścisłość. Na spotkaniu stwierdzono, iż oceny kadry akademickiej dokonuje odrębna Komisja ds. Oceny Kadry zaś z protokołów z posiedzeń Komisji wynika, iż jest to wspólna Komisja ds. Jakości Kształcenia i Oceny Kadry. Podczas wizytacji zespół oceniający otrzymał protokoły posiedzeń od 2009 roku Komisji Instytutów oraz Komisji Wydziałowej, a także „Rektorskiej”. Ponadto przedłożono sprawozdania tych Komisji składane odpowiednim organom uczelni. Zarówno protokoły jak i sprawozdania dokumentują prace Komisji i wskazują, iż omawiane były problemy z zakresu jakości kształcenia, jak np. proces dyplomowania, zgodność programów studiów ze standardami kształcenia, oferty nowych specjalności kształcenia, wdrożenie Krajowych Ram Kwalifikacji, praktyki zawodowe. W związku z istotą poruszanych tematów zaleca się, aby w skład komisji włączyć na stałe przedstawiciela Parlamentu Studentów. Przy każdym Instytucie działa Instytutowa Komisja ds. Jakości Kształcenia. W skład większości z nich wchodzi przedstawiciele studentów, jednak nie są to osoby wydelegowane przez Wydziałową Radę Samorządu Studentów.

Podsumowując można jednak stwierdzić, że podział zadań i kompetencji między Komisjami Jakości Kształcenia powołanymi na szczeblach: Instytutu, Wydziału i uczelni jest przejrzysty.

2. Ocena kompleksowości systemu - czy obejmuje wszystkie rodzaje studiów: I-II stopnia, w tym indywidualne międzyobszarowe, III stopnia, podyplomowe, oraz uwzględnić wszystkie czynniki mające wpływ na jakość kształcenia.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia został określony Uchwałą Senatu uczelni nr 15/2009 z dnia 25 lutego 2009 roku. Obejmuje on podstawowe obszary jakości kształcenia: badania naukowe, plany studiów, programy kształcenia, metody dydaktyczne, bazę dydaktyczną, obsługę administracyjną i techniczną. Zespół oceniający uważa, iż ujęcie to warto zmodyfikować w celu wskazania roli wewnętrznego systemu jakości kształcenia w funkcjonowaniu uczelni, jego procedur, metod analizy czynników kształtujących jakość kształcenia i wreszcie ram metodycznych określających ocenę skuteczności i efektywności systemu.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia obejmuje studia I i II stopnia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Natomiast w bardzo ograniczonym zakresie obejmuje studia podyplomowe, bowiem na przykład procesem ankietyzacji objęto jedynie słuchaczy Studium Podyplomowego Socjoterapii. Na spotkaniu Komisji ds. jakości Kształcenia z zespołem oceniającym wspomniano, że przeprowadzono ponadto z kilkoma słuchaczami wywiady. Trzeba jednak zauważyć, iż na spotkaniu zespołu oceniającego ze słuchaczami studiów podyplomowych uczestnicy spotkania podkreślali wysoką jakość prowadzonych zajęć. Byli zadowoleni z oferty programowej i profilu studiów. Podkreślali, iż kadra ma bardzo wysokie kompetencje naukowe i dydaktyczne, wykazuje zaangażowanie, dyspozycyjność i dostosowanie organizacyjne do potrzeb słuchaczy. Jako cenne uznali relacje interpersonalne. Wskazano, iż podjęli studia słysząc bardzo dobrą opinię o kilku profesorach i opinia ta w pełni się potwierdziła. Zapytani przez zespół oceniający czy realizowane są deklarowane efekty kształcenia, słuchacze potwierdzili. Tak znacząca liczba słuchaczy studiów podyplomowych zdaje się te opinie uzasadniać.

Uczelniany system zapewnienia jakości kształcenia jest obudowany zbiorem zarządzeń Rektora oraz uchwał Senatu, w tym Uchwałą Senatu Nr 15/2009 z dnia 25 lutego 2009 r. w

sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, która określa jego cele i zasady funkcjonowania w wizytowanej Uczelni.

Zarządzenia Rektora, które zawierają zasady i procedury w zakresie podstawowych obszarów jakości kształcenia dotyczą procesu dydaktycznego, a także badań naukowych, w tym: tworzenia planów studiów, programów nauczania, określenia niektórych zasad organizacji zajęć dydaktycznych, powołania opiekunów lat, tworzenia nowych kierunków kształcenia, studiów podyplomowych i kursów dokształcających, specjalności w ramach prowadzonych kierunków studiów oraz dokonywania zmian w planach studiów i programach nauczania; ustalenia wytycznych określających warunki, jakim mają odpowiadać plany studiów i programy kształcenia na studiach podyplomowych, ustalenia wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać plany studiów i programy kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia i studiach podyplomowych, uchwalania planów i programów nauczania na wszystkich kierunkach prowadzonych przez Wydział oraz dokonywania w nich zmian, organizacji zawodowych praktyk studentów, a także wyrażania opinii dotyczącej Regulaminu Praktyk Studenckich, systemu antyplagiatowego, badań ankietowych i hospitacji, zasad podziału środków przyznanych Wydziałowi Humanistycznemu na działalność statutową. Niektóre zasady i procedury zostały uszczegółowione na poziomie wydziału poprzez uchwały Rady Wydziału, jak na przykład: Zasady przyznawania dotacji na finansowanie badań naukowych, prac naukowych lub prac rozwojowych służących rozwojowi młodych naukowców zatrudnionych na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach.

Podstawowymi narzędziami wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia służącymi do badania poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia na Wydziale Humanistycznym są: okresowe przeglądy planów studiów i programów nauczania oraz programów praktyk zawodowych studentów, hospitacje zajęć dydaktycznych, ewaluacja procesu dydaktycznego, w tym kadry akademickiej na podstawie ankiet studenckich, zasięganie opinii pracodawców, informatyzacja procesu dydaktycznego i obsługi studentów, badania ankietowe poziomu satysfakcji studentów z przebiegu studiów.

Procedury systemu przewidują:

- co najmniej raz w roku akademickim przeprowadzenie oceny jakości kształcenia przez Senat Uczelni;
- co najmniej raz w roku akademickim przeprowadzenie oceny jakości kształcenia przez Radę Wydziału.

Ocena planów studiów i programów kształcenia odbywa się po 6 lub 7 semestrze na studiach I stopnia i po 3 lub 4 semestrze na studiach II stopnia. Ocena programu praktyk zawodowych prowadzona jest raz w roku akademickim. Na spotkaniu zespołu oceniającego z Komisją ds. jakości kształcenia poinformowano, iż badania ankietowe odbywają się systematycznie w taki sposób, aby każdy nauczyciel akademicki był oceniony przynajmniej raz na trzy lata.

Wydział Humanistyczny dokonuje oceny stopnia realizacji oceny efektów kształcenia zarówno na poszczególnych etapach kształcenia, jak i efektów końcowych. Potwierdzanie efektów kształcenia w systemie wewnętrznym odbywa się poprzez analizę zgodności efektów kształcenia ze standardami kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów, a także znajduje swoje zasady w uczelnianym regulaminie studiów i opiera się na egzaminach i zaliczeniach poszczególnych przedmiotów. Na wydziale w celu oceny stopnia weryfikacji efektów kształcenia stosuje się też prace etapowe w postaci esejów, projektów, prezentacji referatów. Znaczącą uwagę przywiązuje się na wydziale do oceny końcowych efektów kształcenia. Każda Komisja Instytutowa w swoich sprawozdaniach umieściła informacje, iż poddano analizie prace dyplomowe. Zdarzały się sytuacje zalecenia zmiany tematyki pracy w celu bardziej właściwego związania jej z realizowanym kierunkiem studiów (dwie prace na

kierunku pedagogika). Zespół Oceniający uważa, iż należy podjąć dalsze kroki doskonalące ocenę stopnia weryfikacji efektów kształcenia, w tym jakości prac dyplomowych, na przykład w ramach Instytutów poprzez losową weryfikację zawartości prac, a także wystawianych recenzji, a wyniki tej weryfikacji przedstawiać Komisji ds. jakości kształcenia. Warto też sięgać do opinii zewnętrznych recenzentów, na przykład dla prac o wysokich wartościach, jak i prac przeciętnych czy słabszych. Wydział dokonał też określonych działań pod wpływem zewnętrznych ocen dotyczących weryfikacji efektów kształcenia sformułowanych przez Państwową Komisję Akredytacyjną na przeprowadzonych akredytacjach programowych. Integracja oceny zewnętrznej i wewnętrznej w zakresie stopnia realizacji oceny efektów kształcenia następuje w drodze odbywania praktyk zawodowych. Ocena efektów nabywanych w trakcie praktyk dokonywana jest przez przedstawicieli instytucji, w których te praktyki są odbywane, a także przez opiekuna praktyk z ramienia uczelni. Zespół oceniający zapoznał się z kilkoma dzienniczkami praktyk i zamieszczonymi tam opiniami opiekunów. Opinie te dokumentują ocenę umiejętności, a także postaw studentów, w szczególności na kierunku pedagogika. Na wydziale zakończono prace nad opisem programu kształcenia każdego kierunku w języku Krajowych Ram Kwalifikacji. Pracami kierowali powołani do realizacji tych zadań tzw. liderzy kierunku, do których należał obowiązek kierowania pracami odpowiednich 2-3 osobowych zespołów powołanych przez Dyrektorów Instytutów i przygotowanie pełnej dokumentacji pod obrady Senatu i Rady Wydziału.

Spotkanie z liczną grupą przedstawicieli pracodawców regionu siedleckiego pozwala odnieść się również do postrzegania Wydziału przez rynek pracy. Opinie wszystkich przedstawicieli pracodawców wyrażane na spotkaniu z zespołem oceniającym o efektach kształcenia uzyskiwanych przez absolwentów wydziału podkreślały ich dobre przygotowanie do pracy zawodowej, w tym zauważalne kompetencje społeczne. Współpraca z pracodawcami przynosi też działania doskonalące, w tym na przykład decyzje o powołaniu nowych, oczekiwanych przez rynek pracy specjalności kształcenia. I tak na przykład w wyniku współpracy z Kuratorium Oświaty oraz dyrektorami szkół wprowadzono nową specjalność kształcenia na kierunku Pedagogika – Wychowanie przedszkolne i rytmika.

Zespół Oceniający PKA pozytywnie oceniając podejmowane przez Komisje ds. jakości kształcenia na poziomie Instytutów i Wydziału działania, zachęca do rozwinięcia zasad oceny stopnia weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, w tym efektów końcowych.

W procesie analizy i oceny podstawowych czynników jakości kształcenia biorą udział przede wszystkim interesariusze wewnętrzni. Studenci są członkami Komisji ds. Jakości Kształcenia powołanych na szczeblu Instytutów (oprócz dwóch Instytutów). Są też członkami Rady Wydziału, gdzie mogą zgłaszać swoje uwagi. Natomiast nie ma studentów w Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Mimo braku sformalizowanej współpracy z pracodawcami trzeba zauważyć, iż władze uczelni dostrzegając wagę tego problemu w procesie kształcenia podjęły dyskusję nad wprowadzeniem zasady konsultacji z przedstawicielami pracodawców w zakresie profilowania programów nauczania, co znalazło swój wyraz w odpowiednim zarządzeniu Rektora uczelni. Na podstawie spotkania z Komisją ds. Jakości Kształcenia oraz na podstawie spotkania zespołu oceniającego z przedstawicielami pracodawców, można sądzić, że udział przedstawicieli rynku pracy wspomaga proces oceny skuteczności podejmowanych działań dotyczących doskonalenia procesu dydaktycznego. Na przykład, w toku reakcji na potrzeby rynku pracy podjęto wysiłek zmodyfikowania specjalności kształcenia na kierunku pedagogika. Studenci nie podjęli jednak nowych proponowanych specjalności, co zmobilizowało władze Instytutu do dyskusji z pracodawcami nad profilem kształcenia na kierunku pedagogika. Z kolei spotkanie zespołu oceniającego z pracodawcami

pokazało liczne formy współpracy i wzajemne reakcje na potrzeby rynku pracy. W szczególności współpraca ta była efektywna przy budowaniu oferty studiów podyplomowych. Ośrodek Socjoterapeutyczny „Wspólny Dom” w Wildzie zgłosił zapotrzebowanie na studia podyplomowe w zakresie socjoterapii, które cieszą się dużym zainteresowaniem słuchaczy. Wydział podjął działania przystosowujące studentów do wejścia na rynek pracy. Urząd Pracy prowadzi dla studentów seminaria na temat pozyskiwania środków na otwarcie własnej działalności gospodarczej, Urząd pracy poleca też absolwentów na praktyki i staże. Dobre tradycje ma współpraca z Policją w organizowaniu praktyk dla kierunku *bezpieczeństwo narodowe i politologia*. Policja konsultowała natomiast ze studentami na specjalnych zajęciach warsztatowych, tekst nowego rozporządzenia dotyczącego pracy dzielnicowego, co przyniosło wymierne korzyści obu stronom w postaci poznania warsztatu konsultacji społecznych. Odbyło się spotkanie w Kuratorium Oświaty ze środowiskiem nauczycielskim na temat kształcenia dzieci niepełnosprawnych. Urząd Pracy przy istotnym włączeniu się Biura Karier Uniwersytetu organizuje już po raz dziewiąty Siedleckie Targi Pracy. Urząd Pracy był zaangażowany w organizację dnia integracji osób niepełnosprawnych. Rozwija się współpraca z archiwum Diecezjalnym przy organizowaniu praktyk. Można zatem uznać, iż zarówno interesariusze zewnętrzni jak i wewnętrzni mają wpływ na jakość kształcenia, a przede wszystkim na określanie i ocenę efektów kształcenia. Jednak zespół oceniający uważa, że studenci powinni bardziej aktywnie uczestniczyć w opiniowaniu programu kształcenia w szczególności na przykład w ocenie systemu ECTS, w tym nakładu pracy własnej studenta, a z pracodawcami warto zawierać współpracę podpartą umowami, co wiąże obie strony i tworzy partnerskie ramy współpracy.

Monitorowanie losów absolwentów odbywało się dotąd w ograniczonym zakresie w poszczególnych Instytutach. Natomiast systemowe ujęcie monitorowania losów absolwenta zostało opracowane przez Biuro Karier (powołane Zarządzeniem Rektora Nr 72/2009 z dn. 28.00.2009 r.) i ma być przyjęte na czerwcowym posiedzeniu senatu uczelni. Zespół Oceniający otrzymał do wglądu założenia systemu monitorowania losów absolwentów, nawiązującego do wytycznych Ustawy. Zaplanowana jest akcja informacyjna, utworzenie bazy danych absolwentów (rozpoczęto tworzenie bazy adresowej absolwentów, którzy ukończyli studia w roku akademickim 2011/2012), opracowanie ankiety, przygotowanie odpowiedniej strony internetowej. Stan przygotowania zespół oceniający uznaje za bardzo zaawansowany. Za monitorowanie losów zawodowych absolwentów w pełni odpowiada BK wykorzystując pośrednictwo Instytutów w dostępie do studentów. Nad całością przedsięwzięcia czuwa Prorektor ds. Organizacji i Rozwoju UPH. Na plan działań składają się cztery etapy poprzedzone etapem przygotowawczym (opracowanie projektu, podstrony internetowej: www.absolwent.biurokarier.uph.edu.pl oraz utworzenie zespołu ds. badania ankietowego, gdzie każdy Wydział ma swojego reprezentanta). Etap I – to szeroko pojęta akcja informacyjna i utworzenie bazy danych absolwentów. Etap II – przewiduje opracowanie ankiety i przygotowanie strony internetowej z badaniem on-line (zakończony w semestrze zimowym 2012 r.); rozesłanie ankiet z linkiem do badania on-line zgodnie z harmonogramem badań – termin pierwszej wysyłki czerwiec 2013 r. W czerwcu 2012 r. przewiduje się rozpoczęcie prac Zespołu ds. Badania Losów Absolwentów. Etap III – zakłada analizę ankiet, opracowanie wyników badań, określenie zakresu publikacji wyników Badania Losów Absolwentów, upowszechnienie wyników badań poprzez stronę internetową Uczelni BK i pozostałych jednostek Uczelni oraz z instytucjami współpracującymi takimi jak: WUP, PUP, GUS i innymi. Kończący badania etap IV – to realizacja wniosków wynikających z badania absolwentów w celu podniesienia jakości i efektywności kształcenia. Na dzień 24.05.2012 r.

zaplanowano spotkanie ze studentami kończącymi studia w roku 2012 na Wydziale Humanistycznym.

Przeglądu planów i programów kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów i studiach podyplomowych dokonują Komisja ds. Jakości Kształcenia. Programy kształcenia zgodnie ze swoimi kompetencjami zatwierdza Rada Wydziału. Studenci zostali włączeni w prace instytutowych Komisji ds. Jakości Kształcenia, jednak w trakcie wizytacji nie zostały przedstawione dokumenty świadczące o włączeniu studentów do prac komisji działających przy wszystkich instytutach. W trakcie posiedzeń komisji studenci mogą zgłaszać uwagi do programów i planów studiów. Oceną planów i programów studiów zajmuje się Wydziałowa Komisja Jakości Kształcenia, w skład której nie wchodzi przedstawiciel studentów. System oceniania jest znany studentom. Nauczyciele akademicy ściśle przestrzegają określonych w trakcie pierwszych zajęć zasad zaliczania przedmiotów. Programy prowadzonych kierunków studiów były weryfikowane pod kątem zgodności z obowiązującymi standardami kształcenia. Natomiast nie dokonywano analiz porównawczych w stosunku do innych uczelni i akademickich ośrodków zagranicznych, co potwierdziło spotkanie z Komisją ds. Jakości Kształcenia. Zostały zakończone prace nad wdrożeniem Krajowych Ram Kwalifikacji, w tym przegląd programu kształcenia pod kątem wsparcia założonych efektów kształcenia, co znajduje potwierdzenie w protokołach prac Komisji oraz opracowanych sylabusach przedmiotów.

Z uwagi na fakt, że Wydział prowadzi klasyczne kierunki studiów, zespół oceniający uważa, że przeglądy programów powinny obejmować analizy porównawcze, uwzględniające dorobek innych uczelni, w tym uczelni zagranicznych.

Ogólne zasady oceny studentów oraz słuchaczy studium podyplomowego reguluje uczelniany regulamin studiów. Bardziej szczegółowe warunki zaliczania przedmiotów oraz sposobów ich oceny ujmują sylabusy. W wersji dostosowanej do wymogów KRK sylabusy uwzględniają katalog sposobów weryfikacji efektów kształcenia oraz bilans pracy studenta z uwzględnieniem pracy własnej. Sformalizowane są zasady dotyczące procesu dyplomowania i jego oceny. Zasady egzaminu dyplomowego były przedmiotem dyskusji Komisji ds. jakości kształcenia. Wypracowano jednolity model egzaminu uwzględniający pytania z zakresu studiowanego kierunku i specjalności losowane ze zbioru zagadnień podawanych studentom do wiadomości 12 miesięcy przed egzaminem dyplomowym. Na ogół stosowana jest zasada powierzania recenzji pracownikom samodzielnym w przypadku, gdy promotorem jest nauczyciel ze stopniem doktora. Respektowana jest autonomia wykładowcy w ocenie stopnia spełnienia wymagań dla poszczególnych przedmiotów. Na ogół wymagania te ogłaszane są studentom na pierwszych zajęciach. Na spotkaniach z nauczycielami akademickimi oraz Komisją ds. Jakości Kształcenia podkreślano bardzo ambitny stosunek studentów do nauki, co wiązano ze skromnym statusem materialnym studentów wydziału oraz rozwiniętą ambicją. Na pytanie członków zespołu oceniającego o standaryzację wymagań odpowiedzi wskazywały, iż Komisja podejmie dyskusję i opracuje ogólne zasady wymagań według skali ocen dla całego wydziału. Poinformowano, iż nad ujednoczeniem wymagań w przypadku prowadzenia tych samych zajęć w różnych grupach studenckich przez różne osoby czuwają koordynatorzy przedmiotu, którzy zostali powołani w celu ujednoczenia lub zapewnienia porównywalności systemu wymagań wobec studentów i zasad oceny. W czasie spotkania ze studentami, studenci potwierdzili, że system oceniania jest im znany. Nauczyciele akademicy ściśle przestrzegają zasad zaliczania przedmiotów określonych w trakcie pierwszych zajęć.

f). jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, w tym oceny dokonywanej przez studentów, doktorantów i słuchaczy, oraz realizowanej polityki kadrowej jednostki (doboru, weryfikacji, zapewnienia rozwoju kadry dydaktycznej),

Kadra akademicka prowadząca proces dydaktyczny oceniana jest zarówno przez studentów jak i bezpośrednich przełożonych a następnie przez władze uczelni. Proces ankietowania zajęć, w tym prowadzącego zajęcia odbywa się co najmniej raz w cyklu 3 letnim. Studenci dokonują oceny nauczycieli akademickich poprzez wypełnianie kwestionariuszy ankiet. Ankiety przeprowadzane są w formie papierowej, zwrotność ankiet kształtuje się na poziomie 80-90%. W formularzach ankiet znajdują się m.in. pytania o sposób realizacji zajęć, jak również o porównywalność stopnia trudności ocenianych wykładów z pozostałymi. Ankietyzację przeprowadzają przedstawiciele Wydziałowej Rady Samorządu Studentów w kolejnym semestrze, po zakończeniu realizacji zajęć z danego przedmiotu. Z przeprowadzonej ankietyzacji sporządzany jest raport, oddzielnie dla każdego z instytutów. Opracowania ankiet są zróżnicowane w zależności od instytutu, niekiedy są tylko danymi statystycznymi, z których jednak ciężko wyciągnąć stosowne wnioski, w innym przypadku przy poszczególnych opracowaniach pojawiały się te same informacje o wysokiej ocenie zajęć oraz o postawie prowadzącego, którą studenci wyróżnili. Studenci podkreślili, iż nie zawsze dociera do nich oficjalna informacja zwrotna na temat wyników ankietyzacji, jednak są w stanie zauważyć zmiany w relacjach z nauczycielami akademickimi, którzy zostali ocenieni przez studentów negatywnie. Wyniki badań ankietowych udostępniane są nauczycielom akademickim oraz kierownikowi katedry, a w formie syntetycznej studentom. Synteza wyników badań opinii studentów wskazuje między innymi na udział studentów opowiadających się za określonym wariantem pytania. Wnioski formułowane na podstawie wyników otrzymanych z ankiet mają charakter wartościujący. W rozmowie z Komisją ds. Jakości Kształcenia stwierdzono, iż zdarzyły się przypadki rozwiązania umowy o pracę z pracownikami, którzy otrzymywali bardzo słabe oceny studentów. Ponadto daje się zauważyć wpływ opinii studentów na podniesienie dyscypliny pracy i stosunek do studentów. Zespół Oceniający uważa, iż należy podjąć wspólnie ze studentami prace nad modyfikacją formularza ankiet, gdyż niektóre pytania nie spełniają właściwej roli diagnostycznej. Zasady i kryteria oceny kadry przez odpowiednie władze instytutów, Wydziału i Uczelni zostały sprecyzowane w uchwałach Senatu i zarządzeniach rektora. Oceny kadry dokonują specjalne Komisje na szczeblu Instytutów. Pracownicy naukowo - dydaktyczni mają obowiązek składania corocznych sprawozdań z realizacji badań naukowych. Szczególnej analizie poddane są sprawozdania młodych pracowników nauki w celu oceny ich postępów w realizacji prac doktorskich i habilitacyjnych. Ocena kadry uwzględnia w arkuszu samooceny dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny. Zespół oceniający uważa, iż wzorem innych uczelni warto rozważyć włączenie do weryfikacji formalnej dorobku naukowego Dział informacji naukowej biblioteki uczelni. W ocenie kadry, obok dorobku naukowego i dydaktycznego, uwzględnia się również opinie studentów. Nagrody rektorskie nie przewidują jednak na przykład nagród specjalnych za osiągnięcia dydaktyczne (w tym na przykład za innowacyjność dydaktyczną). W polityce kadrowej wydziału eksponuje się dążenie do utrzymania wysokiej dynamiki przyrostu kadr w takich dyscyplinach jak pedagogika w celu uzyskania uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie pedagogika. Znaczącym ograniczeniem rozwoju tego kierunku jest brak kadry zatrudnionej na podstawowym miejscu pracy.

Kolejnym elementem oceny kadry stosowanym w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia są hospitacje. Na podstawie przedłożonych sprawozdań z działalności Komisji ds. Jakości na poziomie Instytutów i Wydziału z roku 2011 i 2012 przyjętych przez Radę Wydziału Humanistycznego można sądzić, iż hospitacje spełniają swoje cele. Adresowane są do pracowników z małym stażem dydaktycznym a także do tych, którzy otrzymali słabsze oceny od studentów. Zespół oceniający zapoznał się ze

sprawozdaniem oraz planami hospitacji przedłożonymi przez poszczególne Instytuty. Uwagi sformułowane w sprawozdaniach odnoszą się do komunikatywności zajęć i merytorycznego zakresu zajęć. Na ogół jednak nie ma informacji zawierających uwagi krytyczne, jak np., że zauważono słabości niektórych aspektów zajęć i zalecono konstruktywne działania. W polityce kadrowej wydziału eksponuje się dążenie do utrzymania wysokiej dynamiki przyrostu kadr w takich dyscyplinach jak psychologia, socjologia, pedagogika.

Duże znaczenie dla podniesienia czy też doskonalenia jakości kadry akademickiej będą miały zasady zatrudniania ujęte w nowym Statucie uczelni dostosowanym do zapisów znowelizowanej ustawy Prawa o szkolnictwie wyższym. Zasady konkursowe oraz ograniczenia okresowe w zatrudnianiu na określone stanowiska powinny przynieść efekty pozyskiwania i doboru bardzo dobrych pracowników naukowych i dydaktycznych. Warto też zauważyć, że swoistą nagrodą i uznaniem dla najlepszego młodego nauczyciela akademickiego są nagrody im. prof. Szczerby przyznawane przez Towarzystwo Przyjaciół Uniwersytetu.

Spotkanie zespołu oceniającego z nauczycielami akademickimi przyniosło wiele istotnych informacji w zakresie funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Podkreślano bowiem znaczące wsparcie uzyskiwane od władz wydziału i uczelni na rozwój naukowy, udział w konferencjach i finansowanie prac habilitacyjnych oraz zapewnienia dobrego tempa ich wydawania. Wskazano ponadto, iż uczelnia organizuje liczne seminaria umożliwiające doskonalenie warsztatu pedagogicznego oraz finansuje studia podyplomowe pozwalające na doskonalenie dydaktyczne.

Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dwóch dyscyplinach: Nauki o bezpieczeństwie i Historii. Posiada kategorię B w ocenie parametrycznej MNiSZW. W ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia Wydziałowa Komisja ds. Oceny Kadry Akademickiej dokonuje oceny poziomu działalności naukowej poszczególnych pracowników, co tworzy z kolei dorobek Instytutów. Ponadto oceny Wydziału dokonuje się biorąc pod uwagę efekty badań naukowych poszczególnych Instytutów realizowanych w ramach działalności statutowej a także w ramach badań młodych pracowników nauki. Wnioski na finansowanie badań składane przez młodych pracowników oceniane są według kryteriów i zasad opracowanych przez Wydziałową Komisję ds. Nauki i zatwierdzonych przez Radę Wydziału. Na ocenę działalności naukowej wydziału składa się też organizacja konferencji naukowych, dorobek wydawniczy Wydziału, granty zewnętrzne. Efekty tej oceny są podstawą alokacji środków finansowych między poszczególne jednostki badawcze. Oceny kadry dokonują Dyrektorzy Instytutów biorąc pod uwagę kwalifikacje naukowe tj. stopnie i tytuły naukowe, a także dorobek naukowy i staż dydaktyczny. Uwagę zwraca ocena Wydziałowej Komisji Jakości Kształcenia na temat zgodności badań naukowych z programami kształcenia, co znalazło swój wyraz w protokole Komisji z dnia 2.03.2011 roku. Ocena naukowa poszczególnych Instytutów jest dokonywana przez Dyrektorów Instytutów i przedstawiana w formie sprawozdań Radzie Wydziału, co znajduje udokumentowanie w protokołach Rady Wydziału.

Zespół oceniający po analizie dokumentacji opisującej działanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości uważa, że należy w ocenie jednostek naukowych przywiązywać większe znaczenie do związku zakresu badań naukowych z procesem dydaktycznym oraz do udziału w badaniach naukowych studentów. Rozszerzenie kryteriów oceny dorobku naukowego Wydziału, w tym zakresie może sprzyjać doskonaleniu jakości kształcenia.

Analiza dokumentacji i informacje uzyskane podczas spotkania zespołu oceniającego z pracownikami administracji pozwalają zauważyć, iż w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia dokonuje się przeglądu zasobów materialnych, z punktu

widzenia potrzeb dydaktycznych na ogół raz w roku przy planowaniu budżetowym. Poszczególne Instytuty składają zapotrzebowanie na określony sprzęt. Wszelkie naprawy odbywają się rytmicznie po zgłoszeniu ich przez nauczycieli. Zasoby biblioteczne uzupełniane są zgodnie ze zgłoszeniami pracowników dydaktycznych.

Wydział Humanistyczny udziela studentom różnych form wsparcia. Na szczególne podkreślenie zasługują wieloletnie działania uczelni w zakresie pomocy studentom niepełnosprawnym. Na Wydziale Humanistycznym studiuje około 170 studentów niepełnosprawnych, którzy otrzymują pomoc w Centrum Kształcenia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Najważniejszą ideą tej pomocy jest realizowanie i pielęgnowanie integracyjnego modelu kształcenia. Większość obiektów Uniwersytetu zostało przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Usunięto też większość barier architektonicznych i komunikacyjnych nie tylko w obrębie Uczelni, ale również na terenie miasta. Studenci o dużych niesprawnościach przewożeni są specjalnym transportem na zajęcia. Zespół oceniający podczas wizytacji dostrzegł znaczącą liczbę studentów niepełnosprawnych. Studenci niepełnosprawni odbywają zajęcia wspólnie z innymi studentami. Jeżeli w grupie studenckiej są studenci niesłyszący, w zajęciach uczestniczy tłumacz języka migowego. Forma egzaminu w razie konieczności jest dostosowywana do możliwości studentów niepełnosprawnych. W uczelni corocznie organizowane są imprezy integrujące społeczeństwo akademickie, jak: „Dzień Integracji”, „Bal integracyjny” czy „Dni adaptacyjne” (dla studentów I roku), których zadaniem jest zniwelowanie barier interpersonalnych. Wydział Humanistyczny oferuje studentom możliwość rozwoju naukowego poprzez działalność w wielu kołach naukowych. Na Wydziale działają następujące koła naukowe: Studenckie Koło Naukowe Historyków – działające przy Instytucie Historii i Stosunków Międzynarodowych; Koło Naukowe Polonistów, Studenckie Koło Naukowe Językoznawców, Koło Logopedyczne – działające przy Instytucie Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej; Studenckie Koło Naukowe Edukacji dla Bezpieczeństwa – działające przy Instytucie Pedagogiki; Studenckie Koło Naukowe Politologów, Studenckie Koło Naukowe Bezpieczeństwa Narodowego – działające przy Instytucie Nauk Społecznych oraz Klub Naukowy Anglistów – działający przy Instytucie Neofilologii. Spotkanie zespołu oceniającego z przedstawicielami Kół Naukowych pokazało ich dużą dojrzałość naukową i wielkie zainteresowanie problematyką związaną z obszarami kierunków studiów. Studenci działający w Kołach biorą czynny udział w konferencjach i seminariach krajowych i zagranicznych, publikują w czasopiśmie naukowych i popularnych. Zespół oceniający otrzymał do wglądu szereg publikacji wydanych w wydawnictwach wydziałowych, których autorami byli studenci. Działalność w Kołach Naukowych rozwija kompetencje społeczne studentów poprzez organizację debat społecznych, projekcje filmów, autorskie spotkania literackie oraz udział w praktykach i badaniach terenowych. W ramach działalności naukowej studenci zdobywają praktyczne umiejętności prowadzenia badań z wykorzystaniem metodologii, nowoczesnych technik i analiz. Studenci biorą udział w akcjach popularyzowania wiedzy, na przykład poprzez organizację „Dni Historyka”. Ważnym elementem wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia jest promocja najlepszych studentów. Corocznie przyznawana jest *Nagroda imienia profesora Lesława Szczerby* dla najlepszego studenta ufundowana przez Stowarzyszenie Przyjaciół Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach.

W rozmowach z Komisją ds. Jakości Kształcenia, zespół oceniający podnosił problem aktywności opiekunów lat. Członkowie Komisji podkreślali, iż opiekunowie roku mają stały kontakt ze starostami. Ich zadaniem jest dostarczanie informacji studentom o warunkach studiowania, odbywania praktyk, inicjowanie dodatkowych przedsięwzięć wzbogacających proces studiowania, integrację z uczelnią.

- Nauczyciele akademicki, oprócz dyżurów, które pełnią w uzgodnionym terminie, umożliwiają kontakt telefoniczny oraz przez Internet (e-mail). Wydział zapewnia studentom różnorodne formy pomocy w procesie kształcenia, a także rozwoju zainteresowań naukowych jak: finansowanie udziału w konferencjach naukowych, a także współfinansowanie praktyk zagranicznych. Zapewnia również studentom możliwość zamieszczania swoich prac w wydawnictwach naukowych. Bardzo istotnym potwierdzeniem możliwości rozwoju naukowego na Wydziale jest sukces studenta Wydziału, który otrzymał prestiżowe wsparcie z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w formie „Diamentowego Grantu”.

- Studenci WH mają zapewnione wsparcie w zakresie wejścia na rynek pracy poprzez działalność Biura Karier. Do zadań Biura Karier należy w szczególności:

- prowadzenie doradztwa zawodowego (indywidualne, grupowe) dla studentów i absolwentów,
- dostarczanie informacji o rynku pracy oraz możliwościach podnoszenia kwalifikacji zawodowych, językowych, stypendiach w kraju i za granicą, studiach podyplomowych,
- aktywne poszukiwanie, klasyfikacja i udostępnianie ofert pracy stałej, czasowej oraz w charakterze wolontariusza, a także propozycje odbycia praktyk zawodowych w kraju i za granicą,
- prowadzenie bazy danych studentów i absolwentów szukających pracy,
- inicjowanie bezpośrednich kontaktów studentów i absolwentów z pracodawcami,
- badanie losów i monitorowanie kariery zawodowej absolwentów,
- dbanie o dobry wizerunek uczelni.

Zespół Oceniający bardzo dobrze postrzega organizację spotkań studentów z pracodawcami już na pierwszym roku studiów. Działania podjęte przez BK obejmowały także szkolenie z programu Eures – praca i praktyki za granicą, warsztaty z pisania CV, spotkanie rekrutacyjne z firmą telemarketingową (po spotkaniu rekrutacyjnym z firmą telemarketingową pracę otrzymało i podjęło 11 osób). Dodatkowo odbyły się indywidualne spotkania rekrutacyjne firmy telemarketingowej ze studentami (największe zainteresowanie odnotowano na Wydziale Humanistycznym, łącznie w indywidualnych spotkaniach wg danych pracodawców udział wzięło ponad 100 osób), spotkanie informacyjne dotyczące ulg i świadczeń dla osób niepełnosprawnych, szkolenie z przedstawicielem punktu konsultacyjnego dot. pozyskiwania funduszy unijnych na otwarcie własnej działalności, Dzień Przedsiębiorczości w Wojewódzkim Urzędzie Pracy (wzięło w nim udział 18 studentów i absolwentów UPH), Ogólnopolski Tydzień Kariery 2010 i 2011, współpraca z Ochotniczym Hufcem Pracy, Uniwersytecka Giełda Pracy 2011 oraz warsztaty „Ułóż z nami swoją przyszłość”. Biuro Karier ma w swojej bazie zarejestrowanych ok. 1.600 studentów. Dziennie z usług Biura korzysta ok. 10 osób. Na stronie internetowej Biura Karier zamieszczonych zostało 452 ogłoszenia o pracę. Zespół oceniający uważa, iż w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia studenci Wydziału Humanistycznego otrzymują znaczące wsparcie w rozpoczynaniu kariery zawodowej.

Gromadzenie informacji dotyczących jakości kształcenia obejmuje: gromadzenie protokołów z posiedzeń Komisji ds. Jakości Kształcenia każdego Instytutu, oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, a także sprawozdań Dyrektorów Instytutów i dziekana. Gromadzone są też arkusze hospitacyjne, plany hospitacji oraz sprawozdania z realizacji tych planów. Zespół Oceniający zapoznał się podczas wizytacji ze wszystkimi wymienionymi sprawozdaniami. Syntetyczne wyniki opinii studentów z procesu ankietyzacji gromadzone są w Instytutach. Informacje te wykorzystywane są przez dziekana, Radę Wydziału, władze Instytutów. Syntetyczne wyniki ankiet dostępne są dla studentów. Prace ilustrujące osiągnięte efekty kształcenia, a więc prace egzaminacyjne archiwizowane są w Katedrach Instytutów. Bieżąca informacja o wynikach zaliczeń egzaminów dostępna jest dla studentów w systemie USOS. System ten nie daje jednak możliwości systemowej analizy na przykład struktury ocen itp. W

systemie można natomiast otrzymać wszelkie druki dotyczące na przykład pomocy materialnej.

Wszystkie informacje o programach studiów, efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów dostępne są w publikowanych informatorach, gablotach oraz na stronach internetowych instytutów. Wydział posiada stronę internetową Na stronach poszczególnych Instytutów znaleźć można informacje nt.: rozkładów zajęć i konsultacji. Podczas spotkań z pracownikami administracji podkreślano niektóre słabości systemu USOS, brak kont e-mailowych studentów. Uznano ponadto, iż centralizacja systemu przydziału stypendiów bardzo usprawniłaby obsługę studentów. Studenci nie posiadają wiedzy na temat osiągniętych efektów kształcenia, jednak na pytanie o wymienienie efektów kształcenia osiągniętych po zrealizowaniu konkretnych przedmiotów potrafili je przedstawić.

W wewnętrznym systemie nie ma wprowadzonych mechanizmów zapobiegających zjawiskom patologicznym. Wprowadzono system antyplagiatowy w celu zapewnienia weryfikacji samodzielności prac dyplomowych. Wewnętrzne przepisy uczelni wprowadzają obowiązek sprawdzania wszystkich prac dyplomowych i magisterskich, za pomocą systemu antyplagiatowego, a sprawdzenie pracy przy użyciu systemu jest warunkiem dopuszczenia jej do egzaminu.

Załącznik nr 5 Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

Załącznik nr 6 Efektywność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w odniesieniu do obszarów wpływających na jakość kształcenia - wg badań jednostki

3). Ocena efektywności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w badaniu przez jednostkę jakości kształcenia prowadzonego na poszczególnych kierunkach studiów, studiach doktoranckich i podyplomowych, przeprowadzania weryfikacji i oceny działań naprawczych. Ocena skuteczności sposobów monitorowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, częstotliwości i wyników przeglądów procedur, prawidłowości doboru metod i narzędzi przeprowadzania oceny danego czynnika w celu zwiększenia ich efektywności. Ocena efektywności mechanizmów i wyników ocen doskonalenia tego systemu.

Wydział Humanistyczny w okresie wdrożenia wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, a więc od roku 2009 prowadzi monitoring kilku obszarów jego funkcjonowania, a także podjął działania doskonalące jakość kształcenia wynikające z monitoringu. Wyniki systematycznych analiz w kolejnych latach pozwalają stwierdzić, iż zdołano wyeliminować lub osłabić niektóre dostrzeżone uchybienia w procesie kształcenia. I tak, stwierdzono brak elementarnej dyscypliny pracy u jednego nauczyciela akademickiego z Instytutu Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej, co po pierwsze doprowadziło do zmiany obsady zajęć, a następnie do rozwiązania umowy o pracę. Kolejna obserwacja przyniosła identyfikację niedostosowania programu studiów na kierunku Filologia do wymagań zalecanych przez placówki, w których odbywa się praktyka zawodowa studentów. Dokonano stosownych zmian, które zatwierdziła Rada Wydziału. Stwierdzono też, że treści przedmiotu Historia literatury rosyjskiej zawierają zbyt mało treści z literatury najnowszej. Zalecono modyfikację i uzupełnienie treści programowych. Kolejny monitoring treści kształcenia spowodował dostosowanie się do zaleceń systemu. Zidentyfikowano też poważny problem w obszarze badań naukowych stwierdzając brak grantów finansowanych z funduszy międzynarodowych i znikomą liczbę publikacji z listy filadelfijskiej. Zalecono intensywne podjęcie starań w tym zakresie, a więc zwiększenie aktywności kadry w składaniu wniosków o zewnętrzne finansowanie badań oraz podjęcie próby publikowania w czasopiśmie o wysokim prestiżu naukowym i punktacji, przy czym kolejnego badania weryfikującego skuteczność podjętych

działań jeszcze nie było. Stwierdzono brak własnego periodyku w Instytucie Historii i Stosunków Międzynarodowych. Zalecono powołanie takiego periodyku jako *Rocznik Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych*, a termin realizacji ustalono na grudzień 2012 roku. Przy identyfikacji problemów wskazywano zarówno na terminy wykonania zaleceń oraz wskazywano zespoły lub osoby odpowiedzialne za realizację tych zaleceń oraz wskazano termin następnego badania. Nie bez znaczenia dla doskonalenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia są problemowe debaty inicjowane przez Instytutowe Komisje ds. Jakości Kształcenia jak na przykład w roku 2009 na temat Europejskich Standardów Jakości Kształcenia. Wydział Humanistyczny nie wypracował jeszcze narzędzi oceny skuteczności i efektywności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, choć sprawozdania z działalności Komisji Jakości Kształcenia wskazują na dostrzeganie wagi tego problemu w budowaniu kierunków doskonalenia jakości kształcenia. Zespół Oceniający PKA zachęca władze Wydziału do podjęcia wysiłku opracowania zasad i procedur oceny efektywności funkcjonowania systemu zapewniania jakości kształcenia w celu tworzenia samoregulujących się mechanizmów wzmacniania jakości procesu dydaktycznego.

Wydział Humanistyczny podjął działania zmierzające do poprawy jakości kształcenia zgodnie z uwagami i zaleceniami Państwowej/Polskiej Komisji Akredytacyjnej sformułowanymi w raportach z wizytacji i uchwałach oceniających jakość kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów. Problemy te były również postawione pod obrady Rady Wydziału (na przykład protokół Rady Wydziału z dnia 2 marca 2011 roku). I tak na kierunku Historia uwzględniając uwagi PKA skorygowano sylabusy. Wprowadzono obowiązek kontroli obciążeń dydaktycznych i zwrócono uwagę na obsadę zajęć wykładowych powierzając je samodzielnym pracownikom nauki. Wprowadzono system ECTS. Rozszerzono wybór specjalności na studiach niestacjonarnych. Po uwagach PKA przewodnictwo w komisjach egzaminu dyplomowego powierza się tylko pracownikom samodzielnym. Na kierunku Filologia dokonano gruntownej modyfikacji treści kształcenia rusycystyki poprzez wprowadzenie w szerszym wymiarze literatury najnowszej, zmiany zalecanej literatury podstawowej. Skorygowano opis sylwetki absolwenta doprowadzając do zgodności ze standardami kształcenia. Położono nacisk na rozwój naukowy kadry. Redagowany jest periodyk naukowy *Neophilologica Podlasiensa*, wzrosła ilość tematów badawczych. Obniżono limit liczebności grup ćwiczeniowych do 15 studentów, co zwiększa efektywność zajęć. Na kierunku Bezpieczeństwo narodowe skorygowano program studiów niestacjonarnych doprowadzając do równoważności treści kształcenia ze studiami stacjonarnymi. Wprowadzono na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych właściwą pulę zajęć do wyboru. Przy rekrutacji na studia II stopnia przywrócono rozmowę kwalifikacyjną. Uporządkowano punktację systemu ECTS, a także uzupełniono w sylabusach treści kształcenia doprowadzając je do zgodności ze standardami przedmiotów wskazanymi w raporcie PKA. Na kierunku Filologia polska dokonano zasadniczej modyfikacji programowej uwzględniającej uwagi PKA, w tym zwiększenia godzin kształcenia, by mogły zostać zrealizowane efekty kształcenia. Zasady rekrutacji dla kandydatów spoza kierunku Filologia polska przewidują rozmowę kwalifikacyjną. Podjęto działania w celu podniesienia jakości praktyk zawodowych poprzez wybór odpowiednich instytucji i firm o profilu odpowiadającym potrzebom kierunku. Problem poprawy jakości recenzji prac magisterskich oraz rzetelności wystawianych ocen został postawiony pod obrady Rady Naukowej Instytutu. Zalecono formułowanie bardziej wnikliwych recenzji, przyjęto kryteria oceny prac magisterskich. Sylabusy zgodnie z zaleceniami PKA są publikowane na stronach internetowych. Obsada zajęć za podstawowe kryterium przyjmuje dorobek naukowy nauczyciela akademickiego w zakresie prowadzonego przedmiotu. Zmieniono kierownictwo dziekanatu dla sprawniejszej obsługi studentów. Na kierunku Politologia dokonano

modyfikacji programu kształcenia, w tym oferowanych specjalności w celu unikania powielania oferty z kierunkiem bezpieczeństwo narodowe. Wprowadzono nowe specjalności jak marketing polityczny oraz dyplomacja współczesna. Podjęto działania prowadzące do intensyfikacji współpracy międzynarodowej zawierając umowę z Bałtycką Akademią Międzynarodową w Rydze, Wyższą Szkołą Psychologii w Rydze i Państwowym Uniwersytetem w Tammowie. Szczegółnej obserwacji poddano proces dyplomowania: tematy prac dyplomowych są opiniowane przez Komisję Jakości Kształcenia, ustalono kryteria oceny prac dyplomowych zobowiązując recenzentów do ich stosowania. Powołano zespoły naukowe do realizacji tematów ściśle związanych z obszarem wiedzy kierunku politologia, jak np. „Preferencje polityczne społeczeństwa Podlasia w okresie III RP”. Efektem tych prac są publikacje. Na kierunku Pedagogika dokonano istotnych zmian programowych w zakresie oferowanych specjalności. Komisja ds. Jakości Kształcenia pracuje nad zmianą programową specjalności Pedagogika z plastyką uwzględniając sugestie PKA. Dokonano zmian w procesie dyplomowania. Recenzenta prac powołuje dziekan bez wskazań promotora. Tematy prac i ich zgodność z zakresem kierunku opiniuje Komisja ds. Jakości. Podjęto intensyfikację kontaktów międzynarodowych, czego efektem były wyjazdy kadry na konferencje międzynarodowe do Madrytu, Nikozji, Genewy Barcelony, Strasburga. Podjęto systemowe prace nad zasadami oceny studentów.

Zespół oceniający dostrzega wysiłek Wydziału poniesiony na działania doskonalące jakość kształcenia w perspektywie doświadczeń z programowych ocen jakości kształcenia. Niektóre działania mają charakter systemowy, co z pewnością podnosi skuteczność wewnętrznego systemu jakości kształcenia, jak na przykład doskonalenie procesu dyplomowania, opracowanie zasad rekrutacji na studia II stopnia, intensyfikacja współpracy międzynarodowej i badań naukowych. Istotne są działania trwałe, jak na przykład dostosowanie programów studiów do standardów, budowanie nowych specjalności kształcenia, modyfikacje sylabusów, które przyniosły efekty w zakresie jakości kształcenia. Zespół oceniający dostrzega konieczność prowadzenia systematycznych działań doskonalenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w celu budowania realnych mechanizmów podnoszenia kultury jakości kształcenia.

Załącznik nr 7 Efektywność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w odniesieniu do obszarów wymagających działań korygujących, naprawczych lub doskonalących wskazanych podczas poprzedniej oceny instytucjonalnej dokonanej przez Polską Komisję Akredytacyjną

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego ¹ W PEŁNI

Syntetyczne opisy kryteriów szczegółowych¹

1) Na Wydziale Humanistycznym struktura organizacyjna wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia uwzględnia działalność poszczególnych Instytutów. Zakres kompetencji Komisji Instytutowych ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia pozwala na właściwy proces monitorowania i opiniowania poszczególnych obszarów i procesów determinujących jakość kształcenia. W formułowaniu opinii i decyzji biorą udział interesariusze wewnętrzni, w tym członkowie odpowiednich Komisji, członkowie Rad Wydziału (także studenci), zaś interesariusze zewnętrzni w kontaktach nieformalnych i formalnych wspomagają Wydział poprzez organizację działań przystosowujących studentów do wejścia na rynek pracy.

2) Stosowane procedury i zasady zapewnienia jakości kształcenia skupione są na podstawowych czynnikach warunkujących jakość kształcenia, a więc na ocenie realizacji efektów kształcenia, ewaluacji procesu dydaktycznego, ocenie kadry akademickiej, współpracy z otoczeniem społecznym regionu i zapewniają cykliczność i systematyczność

działań związanych z doskonaleniem jakości kształcenia. Zespół Oceniający zaleca jedynie rewizję pytań zawartych w dotychczasowych ankietach, ujednoczenie formy opracowań ankiet, oraz opracowanie formy przekazywania informacji zwrotnej na temat wyników ankietyzacji do studentów.

3) Wydział przeprowadził wiele działań doskonalących jakość kształcenia, w tym korekty programu studiów, zmian organizacji praktyk zawodowych, opracowanie zasad dyplomowania, modyfikacji sylwetki absolwenta, stymulowania aktywności naukowej kadry. Ocena skuteczności tych działań wymaga podjęcia próby systemowego podejścia do pomiaru efektywności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Zespół Oceniający zachęca władze Wydziału do podjęcia wysiłku opracowania zasad i procedur oceny efektywności funkcjonowania systemu zapewniania jakości kształcenia w celu tworzenia samoregulujących się mechanizmów wzmacniania jakości procesu dydaktycznego. Zespół Oceniający uważa także, iż do budowy ram metodycznych oceny efektywności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia warto pozyskać interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów i słuchaczy studiów podyplomowych oraz przedstawicieli rynku pracy.

III. Ocena jakości kształcenia prowadzonego na studiach doktoranckich i podyplomowych

Studia doktoranckie

Jednostka posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia (przyznane przez Centralną Komisję do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych z dniem 25 listopada 2002r.) oraz dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie (przyznane przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów z dniem 26 października 2009 r., uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dziedzinie nauki wojskowe, decyzją CKdsSiT z dnia 23 marca 2011 r. zostały zastąpione uprawnieniem do nadawania stopnia doktora w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie). **Jednostka nie prowadzi studiów doktoranckich.**

Studia podyplomowe

Funkcjonowanie studiów podyplomowych w Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach regulują następujące akty prawne:

- Zarządzenia Rektora: Nr 60/2007 z dn. 26.09.2007 r. w sprawie prowadzenia kursów dokształcających w AP; Nr 61/2007 z dn. 26.09.2007 r. w sprawie prowadzenia studiów podyplomowych (z późn. zm.); Nr 15/2010 z dn. 8.12.2010 r. w sprawie tworzenia nowych kierunków kształcenia, studiów podyplomowych i kursów dokształcających, specjalności w ramach prowadzonych kierunków studiów oraz dokonywania zmian w planach studiów i programach nauczania;
- Uchwały Senatu: Nr 35/2011 z dn. 28.09.2011 r. w sprawie ustalenia wytycznych określających warunki jakimi mają odpowiadać plany studiów i programy kształcenia na studiach podyplomowych; Nr 36/2011 z dn. 28.09.2011 r. w sprawie regulaminu studiów podyplomowych; Nr 13/2012 z dn. 28.03.2012 r. w sprawie ustalenia wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w sprawie warunków jakim powinny odpowiadać plany studiów i programy kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia, studiach doktoranckich i studiach podyplomowych.

Regulamin studiów podyplomowych oraz szczegółowa oferta tych studiów są dostępne na stronie internetowej Uczelni (<http://www.uph.edu.pl/index.php/pl/oferta-studiow-podyplomowych.html>).

2. Ocena zgodności zakładanych efektów kształcenia z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców, a także możliwości nabycia uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy.

W jednostce jest aktualnie realizowanych 8 rodzajów studiów podyplomowych, nabór na dwa inne zostanie ogłoszony na rok akademicki 2012/2013. Zakładane w programie studiów podyplomowych efekty kształcenia są w dużej mierze zgodne z wymaganiami potencjalnych pracodawców. Wymagania te są definiowane w trakcie podejmowanych przez kierowników studiów podyplomowych nieformalnych działań mających na celu nawiązanie kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi. W przypadku najliczniejszych studiów, prowadzonych na kierunku Pedagogika, do działań takich należą kontakty z Wojewódzkim Ośrodkiem Metodycznym, którego pracownicy najtrafniej odczytują edukacyjne potrzeby nauczycieli, a także rozmowy w trakcie wspólnych konferencji metodycznych, kiedy to nauczyciele, a zwłaszcza dyrektorzy szkół, czyli potencjalni pracodawcy, artykułują swoje potrzeby w zakresie dodatkowych kompetencji niezbędnych w szkolnej praktyce. Czasami konieczność skierowania nauczyciela na studia podyplomowe pozwalające mu zdobyć dodatkowe kompetencje podyktowana jest nowymi rozporządzeniami ministerialnymi (na tej zasadzie uruchomiono na przykład na Wydziale Humanistycznym Podyplomowe Studia Socjoterapii i Podyplomowe Studia Kształcenia Uczniów ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi). Także uruchomienie już drugiej edycji Podyplomowych Studiów Ochrony Informacji Niejawnych związane jest z pojawieniem się nowych zapotrzebowań na rynku pracy.

Oferta edukacyjna Wydziału Humanistycznego w zakresie studiów podyplomowych jest co roku zmieniana i najczęściej poszerzana, a likwidowanie pewnych kierunków, wprowadzanie nowych oraz wznawianie kolejnej edycji już prowadzonych związane jest z zainteresowaniem kandydatów konkretnymi studiami podyplomowymi oraz badaniem przez władze jednostek prowadzących takie studia tendencji na rynku pracy drogą kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi, o których mowa była wyżej.

Każde z podyplomowych studiów prowadzonych przez Wydział Humanistyczny UPH oferuje możliwości nabycia nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy (np. Studia Ochrony Informacji Niejawnych) albo rozwinięcia lub znaczącego podniesienia dotychczasowych kwalifikacji (jak w przypadku studiów podyplomowych o profilu pedagogicznym). Słuchacze różnego typu studiów podyplomowych na spotkaniu z zespołem PKA bardzo wysoko ocenili efekty kształcenia i przydatność tej edukacji także jako źródła kompetencji pomocnych na rynku pracy, podkreślali najwyższe kwalifikacje merytoryczne i metodyczne prowadzących zajęcia, ich życzliwość i dostępność.

Analiza programu i planu studiów podyplomowych prowadzi do wniosku, że umożliwiają one realizację zakładanych efektów kształcenia. Proporcje przedmiotów teoretycznych i zajęć praktycznych w programie różnych rodzajów studiów uwzględniają ich profil (np. na studiach podyplomowych o profilu pedagogicznym proporcje między zajęciami teoretycznymi i praktycznymi rozkładają się niemal po równo, w programie Studiów Ochrony Informacji Niejawnych dominują zajęcia praktyczne). W programie studiów podyplomowych nie ma obowiązkowych praktyk, słuchacze mają jednak możliwość uczestniczenia - na zasadach wolontariatu lub obserwacji uczestniczącej - w pracach okolicznych instytucji stale współpracujących z Wydziałem, takich jak Zakład Poprawczy w Mrozach, Miejski Ośrodek Socjoterapeutyczny „Wspólny Dom” w Wildze, Departament Ochrony Informacji Niejawnych MON, Biuro Ochrony Informacji Niejawnych Komendy Głównej Straży Granicznej, Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej. Słuchacze studiów są poza tym zwykle czynnymi nauczycielami i formalny wymóg praktyki byłby w ich przypadku bezzasadny. W programie Podyplomowych Studiów Socjoterapii znajdują się zajęcia praktyczne o specyficznym charakterze (trening interpersonalny i trening umiejętności wychowawczych) zwiększające możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Czas trwania studiów podyplomowych umożliwia (zdaniem komisji oceniającej – z jednym wyjątkiem) osiągnięcie założonych efektów kształcenia, jest bowiem dostosowany do specyfiki poszczególnych kierunków. Wszystkie studia trwają trzy semestry, różna jest jednak liczba godzin zajęć wahająca się od 350 do 400 godzin w zależności od zakresu programu studiów i założonych efektów kształcenia. Wątpliwości eksperta PKA wzbudził fakt, że w programie obejmującym 400 godzin Podyplomowych Studiów Filologii Polskiej, na które rekrutuje się osoby posiadające dyplom ukończenia szkoły wyższej (studiów pierwszego lub drugiego stopnia dowolnego kierunku, niekoniecznie zatem polonistycznych), w punkcie pierwszym - „Sylwetka i kwalifikacje absolwenta” - znalazło się stwierdzenie: „Absolwent łączy wiedzę i kompetencje z praktyczną biegłością w analitycznym rozpoznawaniu zjawisk literackich i językowych. Ma uformowany warsztat badawczy i pisarski. Jest przygotowany do pełnienia roli nauczyciela polonisty w szkołach od podstawowej do średniej”. W prezentowanym kandydatom programie studiów należałoby urealnić te efekty kształcenia, absolwent studiów pierwszego stopnia niepolonistycznego kierunku nie może bowiem ich osiągnąć w trakcie zaledwie 400 godzin zajęć.

Jednostka stosuje tradycyjne akademickie zasady i formy oceniania efektów kształcenia na studiach podyplomowych (oceny z prac przejściowych, zaliczeń i egzaminów), które zostały wyłożone w ogólnodostępnym *Regulaminie studiów podyplomowych*. Tam również zostały przedstawione zasady dyplomowania – na ośmiu z dziewięciu studiów podyplomowych warunkiem uzyskania dyplomu jest zaliczenie wszystkich przedmiotów objętych programem i zdanie egzaminu dyplomowego przed trzyosobową komisją złożoną z trzech nauczycieli akademickich, w tym samodzielnego pracownika naukowego. Na Podyplomowych Studiach Filologii Polskiej natomiast warunkiem zaliczenia studiów jest poza tym napisanie pracy dyplomowej – zespół PKA zapoznał się z taką pracą i wysoko ocenił jej poziom merytoryczny i metodologiczny. Są to jedyne formy weryfikacji stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia, na studiach podyplomowych nie prowadzi się bowiem hospitacji zajęć, a ankiety ewaluacyjne wypełniają słuchacze tylko dwóch studiów podyplomowych (Podyplomowych Studiów Socjoterapii oraz Podyplomowych Studiów Kształcenia Uczniów ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi).

Formą weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia jest także stały wzrost liczby słuchaczy studiów podyplomowych na Wydziale Humanistycznym (w ciągu ostatnich pięciu lat liczba ta wzrosła o około jedną trzecią, podczas gdy ogólna liczba studentów Wydziału Humanistycznego zmniejszyła się również o prawie jedną trzecią) oraz fakt, że słuchacze studiów podyplomowych są mieszkańcami nieraz odległych geograficznie regionów Polski i – jak stwierdzili na spotkaniu z zespołem oceniającym - podejmują te studia zachęceni atrakcyjnością ich programu oraz pozytywnymi opiniami absolwentów.

W programie studiów podyplomowych wiele zajęć ma charakter praktyczny; część z tych zajęć prowadzą specjaliści spoza Wydziału, a nawet Uniwersytetu (czasami stanowią oni prawie połowę prowadzących), aczkolwiek na kilku kierunkach wszyscy prowadzący zajęcia wywodzą się z kadry Instytutu Pedagogiki. Ponieważ celem tych studiów jest nabycie nowych, precyzyjnie zdefiniowanych umiejętności i kwalifikacji pomocnych w zdobyciu pracy w określonym obszarze zatrudnienia, powierzanie odpowiedniej liczby zajęć praktykom-specjalistom, a zajęć teoretycznych nauczycielom akademickim również dysponującym bogatym doświadczeniem praktycznym, jest korzystne dla uzyskania zakładanych efektów i wysokiej jakości kształcenia. Liczba osób realizujących zajęcia dydaktyczne na studiach podyplomowych jest właściwa, grupy ćwiczeniowe nie są liczne (zwykle około 20 osób).

3. Ocena udziału interesariuszy zewnętrznych, w szczególności pracodawców, w ustalaniu zakładanych efektów kształcenia, procesie ich osiągania oraz weryfikacji, a także oceny jakości kształcenia prowadzonego na tych studiach.

Udział interesariuszy zewnętrznych, w tym potencjalnych pracodawców, w ustalaniu zakładanych efektów kształcenia nie ma formalnego charakteru, jest jednak ewidentny. Na konferencjach metodycznych nauczyciele i dyrektorzy szkół – aktualni lub przyszli pracodawcy absolwentów tych studiów - postulują otwarcie nowych studiów podyplomowych albo inne ukierunkowanie już realizowanych; dyrektorzy szkół niekiedy wymagają od zatrudnionych przez siebie nauczycieli ukończenia studiów podyplomowych wskazując ich rodzaj; Podyplomowe Studia Ochrony Informacji Niejawnych zostały uruchomione wskutek analizy sytuacji kadrowej w instytucjach państwowych i przedsiębiorstwach posiadających certyfikaty bezpieczeństwa przemysłowego. W osiąganiu zakładanych efektów kształcenia pomagają instytucje współpracujące z jednostkami Wydziału Humanistycznego uruchamiającymi studia podyplomowe, zezwalając na zapoznanie się z ich organizacją i formami działania (Zakład Poprawczy, Miejski Ośrodek Socjoterapeutyczny, Biuro Ochrony Informacji Niejawnych Komendy Głównej Straży Granicznej, Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej).

Nie wypracowano jeszcze metod weryfikacji i oceny przez interesariuszy zewnętrznych jakości kształcenia prowadzonego na studiach podyplomowych, choć formą tej weryfikacji i oceny jest zatrudnianie – albo dalsze zatrudnianie dzięki zdobyciu przez pracowników pożądanym dodatkowych lub poszerzonych kwalifikacji większości ich absolwentów. Za element weryfikacji zakładanych efektów kształcenia można uznać prace dyplomowe, szczególnie te, które powstają w wyniku zamówień złożonych przez środowisko pracodawców. Wszystkie tematy takich prac dyplomowych korespondują z zapotrzebowaniem środowisk lokalnych. Są one odbiciem potrzeb środowiska lokalnego i regionu, starają się rozwiązywać jego kluczowe problemy.

4. Ocena stosowanego systemu ECTS - prawidłowości określenia nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Ocena sposobu wykorzystania możliwości stworzonych przez ten system w indywidualizowaniu procesu kształcenia na studiach doktoranckich poprzez wymianę międzyuczelnianą i międzynarodową.

Na studiach podyplomowych nie stosuje się ECTS. Trwają jednak intensywne prace w tym zakresie, przewiduje się bowiem wprowadzenie tego systemu od roku akademickiego 2012/2013.

5. Ocena wiarygodności i przejrzystości stosowanego w jednostce systemu oceny stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia. Ocena stopnia dostępności tego systemu, w szczególności dla doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych.

Jednostka posiada przejrzysty i ogólnie dostępny dla słuchaczy studiów podyplomowych system oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, ich znajomość słuchacze potwierdzili w czasie spotkania z zespołem.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego¹ W PEŁNI

Syntetyczne opisy kryteriów szczegółowych¹

2) Zakładane w programie studiów podyplomowych efekty kształcenia są w dużej mierze zgodne z wymaganiami potencjalnych pracodawców. Wymagania te są najczęściej definiowane w trakcie podejmowanych przez kierowników studiów podyplomowych nieformalnych działań mających na celu nawiązanie kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi.

Jednostka zapewnia na studiach podyplomowych efekty kształcenia zgodne z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców, umożliwiające nabycie nowych umiejętności i kompetencji niezbędnych na rynku pracy. O otwarciu nowych lub kolejnej edycji już prowadzonych studiów podyplomowych decydują w dużej mierze - zdobywane drogą

nieformalnych kontaktów z pracodawcami - informacje o potrzebach rynku pracy. W programie niemal wszystkich studiów podyplomowych jest blok zajęć praktycznych prowadzonych przez - także zewnętrznych - specjalistów z danej dziedziny.

3) W procesie określania efektów kształcenia na studiach podyplomowych uczestniczą w głównej mierze interesariusze wewnętrzni, choć pośredni, lecz ewidentny udział mają w tym procesie także interesariusze zewnętrzni - instytucje skłaniające swoich pracowników do zdobycia lub poszerzenia konkretnych kwalifikacji poprzez ukończenie studiów podyplomowych prowadzonych na Wydziale Humanistycznym.

4) Jednostka nie stosuje systemu ECTS na studiach podyplomowych, ale taki system przygotowuje i zamierza wdrożyć w roku akademickim 2012/2013.

5) Jednostka posiada przejrzysty i dostępny dla słuchaczy studiów podyplomowych system oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

IV. Kadra naukowo-dydaktyczna, zasoby materialne i finansowe

- Ocena polityki kadrowej prowadzonej w jednostce: zasad i metod doboru kadry naukowo- dydaktycznej do potrzeb wynikających z prowadzonego kształcenia i badań naukowych realizowanych w jednostce, prawidłowości powierzania jej zadań dydaktycznych i naukowych, weryfikacji jakości wykonywania tych zadań, w tym badania opinii studentów, uczestników i słuchaczy, stwarzania możliwości rozwoju kwalifikacji naukowych i dydaktycznych pracowników. Ocena efektów realizacji tej polityki (spójności i kompletności specjalności reprezentowanych przez kadrę naukowo-dydaktyczną i dydaktyczną z efektami kształcenia określonymi dla prowadzonych w jednostce studiów, adekwatności liczby nauczycieli akademickich zaangażowanych w proces dydaktyczny do liczby jego uczestników).

W ocenianej jednostce zasoby kadrowe są od lat stabilne i wykazują bardzo małą fluktuację. W raporcie samooceny jednostka podaje następujący stan zatrudnienia w zestawieniu ogólnouczelnianym oraz w porównaniu w okresie sprzed pięciu lat.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych w							
	Podstawowym miejscu pracy				Dodatkowym miejscu pracy			
	kwiecień 2007 r.*		kwiecień 2012 r.**		kwiecień 2007 r.*		kwiecień 2012 r.**	
	w uczelni	w jednostce	w uczelni	w jednostce	w uczelni	w jednostce	w uczelni	w jednostce
Profesor	63	23	48	13	3	1	10	4
Doktor habilitowany	71	27	88	33	15	11	14	7
Doktor	313	92	296	104	19	14	13	7
Pozostali	156	47	114	43	6	4	4	2
Razem	603	189	546	193	43	30	41	20

Z danych raportu samooceny wynika, że w latach 2007-2012 struktura zatrudnienia nauczycieli akademickich na Wydziale Humanistycznym UPH w Siedlcach niewiele się zmieniła. Największe zmiany związane z zatrudnieniem w podstawowym miejscu pracy odnotowano w grupie profesorów, których liczba, najczęściej z przyczyn naturalnych (osiągnięcie wieku emerytalnego) zmniejszyła się o 43,47% i jest to wskaźnik wyraźnie wyższy niż w przypadku całej uczelni, gdzie wyniósł on 23,81%. Powstała w ten sposób luka została częściowo zrekomensowana przez awanse naukowe doktorów zatrudnionych w uczelni oraz pozyskanie do współpracy nowych pracowników naukowo-dydaktycznych (liczba doktorów habilitowanych wzrosła w uczelni o 23,94%, a w jednostce o 22,22%).

* Dane sprzed 5 lat.

** Dane dotyczące roku kalendarzowego, w którym prowadzona jest wizytacja.

Oznacza to, że aktywność poszukiwania samodzielnych pracowników naukowych dla jednostki jest analogiczna, jak ta ujawniona w całej uczelni. Dodatkowo należy zauważyć, że w toku są trzy postępowania o nadanie tytułu naukowego pracowników Wydziału (na Uniwersytecie Wrocławskim oraz w Akademii Obrony Narodowej). Zauważalny jest również w ostatnim okresie wzrost liczby nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora i doktora habilitowanego. W latach 2007-2012 26 pracowników WH uzyskało stopień naukowy doktora (2007 - 7 osób, 2008 - 9, 2009 - 4, 2010 - 4, 2011 - 1, 2012 - 1), 13 pracowników stopień naukowy doktora habilitowanego (2007 - 2, 2008 - 3, 2009 - 5, 2011 - 3), a 1 osoba tytuł naukowy profesora (2009). Z danych wynika, że w ostatnim okresie dynamika awansu naukowego kadry naukowej Jednostki nieco spadła.

Skutkiem takiej polityki kadrowej jest coraz mniejsza liczba nauczycieli akademickich, dla których Wydział Humanistyczny stanowi dodatkowe miejsce pracy. W opinii władz Wydziału potencjał kadrowy umożliwi niebawem ubieganie się o uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych, dyscyplina – pedagogika. Obecnie zaawansowane są prace naukowe pracowników naukowych Instytutu Pedagogiki, które w najbliższych latach zaowocować mogą przystąpieniem do postępowań w sprawie uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego. Wydział Humanistyczny UPH w Siedlcach dostrzega konieczność wspierania rozwoju naukowego własnej, zatrudnionej na pierwszym etapie kadry.

W kryteriach doboru minimum kadrowego na realizowanych w Wydziale Humanistycznym UPH kierunkach studiów brane były i są pod uwagę oraz przestrzegane dokumenty normatywne, jak:

- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 roku w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U z dnia 11 sierpnia 2006 roku);
- Uchwała nr 828/2008 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 27 listopada 2008 roku w sprawie kryteriów oceny spełniania wymogów w zakresie minimum kadrowego;
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

A także:

- Statut Akademii Podlaskiej stanowiący załącznik do Uchwały nr 29/2006 Senatu Akademii Podlaskiej z dnia 7 czerwca 2006 roku ze zmianami podjętymi Uchwałą nr 52/2007 Senatu Akademii Podlaskiej z dnia 19 grudnia 2007 roku;
- Statut Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach stanowiący załącznik do Uchwały nr 44/2011 Senatu UPH z dnia 14 grudnia 2011 roku.

W doborze minimum kadrowego i zatrudnianiu pracowników naukowo-dydaktycznych w ostatnim okresie uwzględniana jest również Strategia rozwoju UPH w Siedlcach do roku 2019, a także *Misja i strategia Rozwoju Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach do roku 2019*.

Na Wydziale Humanistycznym UPH przestrzegane są wszystkie przepisy, procedury oraz wymogi w kryteriach doboru minimum kadrowego.

Dobór kadry etatowej jest adekwatny do potrzeb związanych z procesem kształcenia.

Z danych uzyskanych w rozmowie z władzami Wydziału i dyrektorami Instytutów wynika, że podstawową zasadą obsady zajęć dydaktycznych jest zbieżność pracy naukowo-badawczej nauczyciela akademickiego z treścią przedmiotu, który ma być przez niego prowadzony. Co roku z inicjatywy działu kadr w ramach instytutów następuje przegląd kadry dydaktycznej. Z jednej strony w kontekście konieczności zatrudniania nowych pracowników, z drugiej zmian w obsadzie zajęć.

Zmiany w obsadzie zajęć pojawiają się m.in. w efekcie prowadzonej procedury ewaluacji studenckiej i hospitacji zajęć dydaktycznych. W ten sposób dokonywana jest weryfikacja

poprawności doboru kadry do realizacji poszczególnych zajęć w ramach realizowanych specjalności na prowadzonych na wydziale kierunkach. Ewaluacja studencka odbywa się po każdym semestrze, po zakończeniu zajęć z danym prowadzącym. Kryteria oceny obejmują: jasne sprecyzowanie wymogów i sposobów zaliczenia zajęć, odpowiednio wczesne podania tematyki, zagadnień, literatury do zajęć, stopień przygotowania prowadzącego do zajęć, komunikatywności prowadzącego, wykorzystanie środków audiowizualnych, efektywność wykorzystania czasu zajęć, adekwatność liczby godzin zajęć przeznaczonych na realizację treści przedmiotu, adekwatność doboru literatury do wymagań prowadzącego związanych z przygotowaniem studentów do zajęć, atmosferę panującą na zajęciach, obiektywizm oceniania, czas potrzebny na konsultacje, ocenę charakterologiczną prowadzącego. Z informacji uzyskanych w rozmowach z władzami Wydziału i Instytutów wynika, że każdy z wykładowców oceniany jest przez studentów minimum raz na 3 lata. Ankiety mają formę drukowaną, ich zwrotność mieści się w granicach 80%-90%. Ankieterami są studenci, a opracowana wstępnie informacja przekazywana jest do kierowników Katedr, następnie dyrektorów Instytutów. Sporządzone zbiorcze informacje trafiają do władz Wydziału. Kolejnym elementem weryfikacji jakości realizacji powierzonych nauczycielom akademickim zadań dydaktycznych jest ta część procedury mierzenia jakości kształcenia, która dotyczy hospitacji zajęć dydaktycznych. W jednostce istnieje semestralny plan hospitacji przygotowywany w ramach Instytutów. W semestrze letnim roku akademickiego 2011/2012 w Instytucie Pedagogiki hospitowano zajęcia 6 pracowników na 84, co stanowi 7,14% ogółu zatrudnionych, w Instytucie Neofilologii 19 z 35 osób, co stanowi 54,3% osób, w Instytucie Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej 9 z 33 osób, co stanowi 27,3%, z Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych 6 osób z 23, co stanowi 25,1% i z Instytutów Nauk Społecznych 30 osób z 40, co stanowi 75% ogółu. Ogółem hospitowano zajęcia 70 osób z 215, co stanowi 32,56%.

Ankieta hospitacyjna odnosi się do następujących kryteriów: oceny formalnej zajęć (punktualność, obecność studentów na zajęciach itp.), oceny merytorycznej zajęć (zgodność treści zajęć z programem nauczania, stopień kompetencji merytorycznych, komunikatywność i sposób przekazywania treści, dobór i wykorzystanie metod i środków dydaktycznych, realizacja celów nauczania, sposób egzekwowania i oceny wiedzy i umiejętności studentów, zasługujące na podkreślenie uwagi pozytywne, uwagi krytyczne, wnioski i zalecenia). Wyniki ankiet hospitacyjnych są omawiane z osobami hospitowanymi. Z opinii dyrektorów Instytutów wynika, że w sytuacjach, gdy efektem ewaluacji studenckich oraz hospitacji zajęć była ocena negatywna, skutkiem wymiernym było przerwanie współpracy z nauczycielem akademickim (sytuacja taka miała miejsce w jednym przypadku).

W przypadku realizacji zajęć na studiach podyplomowych, procedura weryfikacji poprawności doboru kadry do realizowanych zajęć jest analogiczna z tym tylko, że słuchacze studiów podyplomowych jedynie dwóch specjalności Socjoterapia i Kształcenie Uczniów ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi będą po raz pierwszy dokonywali ewaluacji za pomocą ankiety ewaluacyjnej. Jej treść obejmuje następujące kryteria: ogólną ocenę zajęć, własne przygotowanie do zajęć, ocenę wykładowcy w aspekcie merytorycznym i sposobu prowadzenia zajęć, spełnienia oczekiwań związanych z realizacją zajęć, przydatności wiedzy w pracy zawodowej. Ocena słuchacza odnosi się do skali od 1 – niska, do 6 – bardzo wysoka. Na pozostałych kierunkach dotychczasowa ewaluacja polegała na wywiadach prowadzonych z losowo wybranymi słuchaczami (3 do 5 osób). Kryteria ewaluacji opartej na wywiadach to: ocena ważności (jakości) wykładów, ćwiczeń; stosunek kadry do studentów, stosunek administracji do studentów, ocena programu zajęć, ocena rozkładu zajęć, inne uwagi. Ocena dokonywana w skali od 1 do 5. W planach Wydziału jest objęcie ewaluacją wszystkich słuchaczy, wszystkich kierunków studiów podyplomowych.

Z opinii uzyskanych ze spotkania ze słuchaczami studiów podyplomowych wynika, że jednym z powodów wyboru studiów podyplomowych w UPH, Wydziale Humanistycznym w Siedlcach jest kadra realizująca zajęcia, a także wysoka jakość kształcenia oraz oferta studiów podyplomowych. Słuchacze jako istotne wartości podnosili kompetencje kadry, jej zaangażowanie, dyspozycyjność, dostosowanie organizacyjne do potrzeb słuchaczy, bardzo dobre relacje. Słuchacze bardzo dobrze oceniali współpracę z wszystkimi grupami nauczycieli akademickich: asystentami, adiunktami, profesorami.

Z rozmowy z kierownikami studiów podyplomowych wyniknęło, że nie mają oni żadnych problemów z doбором kadry do realizacji zajęć na studiach spośród pracowników naukowo-dydaktycznych jednostki organizacyjnej. W przypadku studiów podyplomowych Wychowanie Przedszkolne 100% kadry stanowią pracownicy wydziału, podobnie jest w przypadku Kształcenia Zintegrowanego, Przygotowania Pedagogicznego i Edukacji dla Bezpieczeństwa, przy czym w tym przypadku 80% kadry stanowią samodzielni pracownicy naukowcy Wydziału. Studia podyplomowe z Filologii Polskiej również realizowane są jedynie przez pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału, w tym jednak godziny realizowane na studiach podyplomowych wliczane są do pensum dydaktycznego pracowników, a związane to jest ze zmniejszonym zainteresowaniem specjalnością i kierunkiem na studiach I i II stopnia, mimo tego prace dyplomowe realizowane w ramach kierunku studiów podyplomowych prowadzone są przez adiunktów, gdyż samodzielni pracownicy nie byli zainteresowani udziałem w ich prowadzeniu. Kierunek Ochrona Informacji Niejawnych w 50% realizowany jest z wykorzystaniem kadry własnej, a pozostałe 50% stanowią pracownicy zewnętrzni, praktycy, w tym potencjalni przyszli pracodawcy słuchaczy. Na studiach podyplomowych z Socjoterapii i Kształcenia Uczniów ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi 60% stanowi kadra Jednostki, 40% praktycy zewnętrzni. Nie ma zastrzeżeń do doboru kadry do treści programowych przedmiotów, zarówno spośród pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału, jak i z zewnątrz. W obu przypadkach kierownicy studiów dbają o to, by osoby prowadzące zajęcia odznaczały się najwyższym poziomem kompetencji i kwalifikacji adekwatnie do oczekiwań słuchaczy.

Na WH UPH w Siedlcach dokonywana jest weryfikacja adekwatności doboru kadry dydaktycznej do prowadzenia zajęć na studiach podyplomowych. W dokumentacji Uczelni znajdują się arkusze ewaluacyjne poszczególnych pracowników. W zależności od Instytutu sprawującego opiekę merytoryczną nad danym kierunkiem studiów podyplomowych dokumentacja ma postać bardziej ustrukturyzowaną (arkusze pracowników i zestawienia zbiorcze lub jedynie arkusze pracowników). Dobrze byłoby ją ujednoczyć, dla lepszej czytelności dokumentacji, co nie oznacza, że procedura nie została dopełniona.

Ocena polityki kadrowej do potrzeb realizowanych w jednostce badań naukowych: należy uznać, że szczególnie w ostatnich latach polityka kadrowa opiera się nie tylko na zatrudnianiu nowych pracowników naukowych, ale nastawiona jest na rozwój naukowy kadry własnej. Wynika to m.in. z informacji dotyczących procesów awansowych na stopień naukowy doktora i doktora habilitowanego oraz tytuł naukowy profesora.

Wspieranie rozwoju kwalifikacji naukowych pracowników akademickich wydziału obejmuje: finansowanie postępowań awansowych w całości nawet wówczas, gdy realizowane są poza jednostką macierzystą, czynny udział w konferencjach naukowych istotnych dla dyscypliny, finansowanie publikacji ze szczególnym nastawieniem na publikacje awansowe w uczelnianym wydawnictwie.

Inne źródła finansowania działalności naukowo-badawczej pochodzą z realnych środków wypracowywanych poprzez realizację studiów podyplomowych. Na Wydziale realizowanych jest obecnie 8 kierunków studiów. Z dokumentacji studiów podyplomowych wynika, że 32% uzyskanych środków to koszty na rzecz uczelni, z pozostałej kwoty 40% to środki, które stanowią rezerwę dziekańską, a 60% jest do dyspozycji Instytutów. Przykładowo

Istotnym elementem motywującym aktywność naukowo-badawczą pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału jest system nagród za działalność naukowo-badawczą. W roku 2011 jeden pracownik Wydziału otrzymał nagrodę indywidualną I stopnia Rektora UPH (w wysokości 11 490 PLN), 12 pracowników otrzymało nagrodę II stopnia Rektora UPH (każdy w wysokości 7660 PLN), 9 osób nagrodę III stopnia (w wysokości 3830 PLN).

Jednostka stwarza również swoim pracownikom możliwości rozwijania kompetencji dydaktycznych. Odbywa się to m.in. poprzez finansowanie kursów kwalifikacyjnych związanych z procesem dydaktycznym, możliwość uczestnictwa w dydaktycznych warsztatach zagranicznych, np.: wyjazdy opiekuna naukowego z grupą 5/7 studentów (finansowane ze środków dyrektora Instytutu Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej), każdego roku w październiku asystenci i studenci kierunku Neofilologia uczestniczą we współpracy z wydawnictwem Oxford i Longman w omawianiu podręczników i dydaktycznych materiałów multimedialnych przez co uzyskują dodatkowe kompetencje przydatne w realizacji zajęć dydaktycznych.

WH UPH w Siedlcach zadania badawcze pracowników naukowych koncentruje wokół czterech strategicznych obszarów: szeroko rozumianego bezpieczeństwa, procesu regionalizacji w Polsce i krajach przygranicznych, lingwistycznych i literackich, edukacyjnych i problemów osób niepełnosprawnych. Uznać należy, że obszary naukowych badań realizowanych w Jednostce uwzględniają zainteresowania naukowe i badawcze zatrudnionej kadry. Zaświadcza o tym liczba projektów badawczych i tematów realizowanych przez pracowników naukowo-badawczych Instytutów.

Badania prowadzone w Instytucie Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej stanowią continuum programu badawczego, który obejmuje literaturę polską wszystkich epok, teorię literatury, językoznawstwo diachroniczne i synchroniczne, współczesne badania lingwistyczne, kulturę wysoką, popularną i ludową, zjawiska medialne. Dają możliwość poszerzania i rozwijania wiedzy na temat literatury, kultury narodowej w różnych ujęciach (literaturoznawczym, lingwistycznym, kulturowym, edukacyjnym). Skupione są wokół następujących tematów: *Badania źródłowe nad literaturą polską, Conversatoria litteraria. Teoria literatury a praktyka literacka w XXI wieku, Czytanie (odbiór) tekstów literackich i kulturowych z pozycji edukacji, Przejawy internacjonalizacji w językach słowiańskich, Antroponimia na pograniczu międzydialektalnym i etnojęzykowym, Synteza dziejów spółdzielczości na ziemiach polskich w XIX i XX wieku, ze szczególnym uwzględnieniem Podlasia, Badania nad zaburzeniami mowy i pisma (Kompetencje i sprawności językowe – norma i patologia), Literatura obszaru pogranicza kulturowego, Kulturoznawcze i etnolingwistyczne badania terenowe we wschodniej Polsce, Zapomniani twórcy międzywojenni. Szkice i interpretacje, Język polski XIX, XX i XXI wieku – odmiany, funkcje, struktura, „Ludowy” obraz kobiety, Polszczyzna kancelaryjna XVI-XIX wieku, Rzecznicy w funkcji kwalifikacyjnej w wybranych językach słowiańskich, Zapomniane dzieła literatury staropolskiej. Edycje i interpretacje, Fenom języka autorów-mistrzów jako wyrazicieli nieświadomości kolektywnej.*

Zainteresowania badawcze kadry naukowo-dydaktycznej Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych obejmują wszystkie okresy historii, przy czym szczególny nacisk położony został na okres XX wieku. Głównymi obszarami badawczymi są: historia wojskowości, historia Kościoła, a zwłaszcza cerkwi unickiej a także historia regionalna. Realizowane tematy badawcze: *Szlachta mazowiecka i podlaska w XV-XVI wieku, Polska w II wojnie światowej, Dzieje Cerkwi unickiej na ziemiach dawnej z Rzeczypospolitej* (ze względu na sukcesję historyczno-kulturową państwa polsko-litewskiego muszą mieć charakter międzynarodowy), *Źródła do dziejów II Rzeczypospolitej. Ustrój polityczny II Rzeczypospolitej, Studia Historyczno-Wojskowe.*

Wszystkie zadania badawcze realizowane w Instytucie Pedagogiki ściśle przystają do szerszego zakresu zagadnień będących odzwierciedleniem aktualnych potrzeb społecznych kraju, w tym potrzeb edukacyjnych, a również kompetencji i zainteresowań naukowo-badawczych zatrudnionej w Instytucie kadry. Obejmują problemy i zagadnienia historii i teorii wychowania, pedagogiki ogólnej, filozofii wychowania, pedagogiki integracyjnej, edukacji dla bezpieczeństwa, edukacji obronnej, kultury, sztuki. W Instytucie funkcjonują zespoły badawcze, których działalność obejmuje niezwykle ważne tematy w zakresie rozwijanych specjalności oraz prowadzonego kierunku studiów. Prowadzone są badania z zakresu historii szkolnictwa, oświaty i wychowania poprzez realizację tematów np.: *Rola organizacji i stowarzyszeń proobronnych w przygotowaniach obronnych społeczeństwa w Polsce w latach 1918-1939; Europejska perspektywa edukacji człowieka. Kontekst kulturowy wobec autonomii społecznej*. Prowadzone są badania związane z filozofią bezpieczeństwa, pokojem, edukacją oraz prawami człowieka. W obrębie tej problematyki skupiono np. tematy: *Bezpieczeństwo i prawa człowieka w warunkach globalizacji integracji Europejskiej; Bezpieczeństwo a wolność w kulturze (w ujęciu międzynarodowym i europejskim)*. Badania z zakresu dydaktyki związane są m.in. z przygotowaniem zawodowym nauczycieli, humanistycznym wymiarem kształcenia, kształcenia i doskonalenia nauczycieli, przemianami społeczno-oświatowymi w środowisku wiejskim (*Edukacja wobec współczesnych potrzeb i wymagań europejskich, Transmisja wartości kulturowych w szkole w warunkach wielokulturowości podmiotów edukacyjnych*). Inne z tematów odnoszą się do problematyki niepełnosprawności: *Společne i edukacyjne problemy osób niepełnosprawnych, Wartość w świadomości studentów niepełnosprawnych jako problem społeczno-wychowawczy, Ambicje edukacyjno-zawodowe i cele życiowe studentów niesłyszących i słyszących na uczelniach w Polsce i na Łotwie, Szczególne zdolności i osiągnięcia osób niepełnosprawnych*. Na WH UPH w Siedlcach prowadzone są również badania z zakresu sztuki, teorii i metodyki egzemplifikują je np. tematy: *Edukacja kulturowa – tradycja i nowoczesność, Działania arteterapeutyczne w profilaktyce i resocjalizacji, Poszukiwanie w twórczości plastycznej artefaktów związanych z ekspresją*. Badania podjęte w ramach tematów: *Rodzina polska w świetle wybranych kwestii społecznych (na przykładzie badań rodzin siedleckich), Rodzina i szkoła w procesie wychowania dziecka* związane są z kolei z polityką społeczną, potrzebami edukacyjnymi, kształtowaniem świadomości w zakresie ochrony rodziny.

Działalność naukowo-badawcza kadry Instytutu Neofilologii ma odniesienie do procesu dydaktycznego. Główne kierunki zawarte są np. w tematach badań statutowych: *Rosyjskie teksty prawne a metodyka nauczania przekładu, Człowiek w rosyjskiej prozie XIX i XX w. Paradygmaty historyczne, estetyczne i ideowe literatur wschodniostowiańskich*.

W Instytucie Nauk Społecznych realizacja badań związana jest z prowadzonymi w kierunkami studiów i dotyczy: pozycji Polski w świecie (*Polska i jej pozycja w świecie, aspekty polityczne, kulturowe, prawne i społeczno-gospodarcze, Stosunki polsko-białoruskie 1945-2010*), administracji publicznej (*Administracja w państwach Europy Wschodniej i krajach bałtyckich*), bezpieczeństwa narodowego (*Terroryzm w bezpieczeństwie państwa*).

Jednostka otrzymała również dotację celową na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich, finansowanych w wewnętrznym trybie konkursowym.

W ramach tych badań realizowane są następujące tematy: *Regionalisation of Southeast Asia. The International Political Economy Perspective (Proces regionalizacji w Azji Południowo-Wschodniej. Perspektywa ekonomii politycznej stosunków międzynarodowych); Twórczość literacka Jana Żabczyca. Edycje i interpretacje; Problem zarządzania kryzysowego oraz ochrony ludności w Polsce; Postawy badawcze dzieci w wieku przedszkolnym; Przygotowanie obronne młodzieży w Polsce (1945-1990)*.

WH UPH w Siedlcach zapewnia studentom kierunków realizowanych przez Jednostkę bardzo dobre warunki realizacji efektów kształcenia wyrażające się w stosunku liczby kadry dydaktycznej (zaliczanej do minimum kadrowego) do liczby studentów kierunku. Historia – studia I stopnia – 1:4, II stopnia – 1:6; filologia I stopnia – 1:19; filologia polska I stopnia – 1:5, II stopnia – 1:4; bezpieczeństwo narodowe I stopnia – 1:36, II stopnia – 1:16; politologia I stopnia – 1:4, II stopnia – 1:5; stosunki międzynarodowe I stopnia – 1:6; pedagogika I stopnia – 1:26, II stopnia – 1:18.

2. Ocena dostosowania infrastruktury dydaktycznej i naukowej do profilu i rozmiarów prowadzonego kształcenia oraz specyfiki realizowanych badań. Ocena planów jednostki w zakresie rozwoju tej infrastruktury. Udział interesariuszy zewnętrznych w zapewnieniu dostępu do bazy o najwyższych standardach dydaktycznych i naukowych, w tym nowoczesnych laboratoriów, zaawansowanych technologii..., związanych z realizowanym kształceniem i badaniami naukowymi.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Wydziału Humanistycznego pozwala na prowadzenie kształcenia i specyficznych dla tego obszaru wiedzy badań. Mimo, iż poszczególne jednostki Uczelni i Wydziału (Rektorat, Dziekanat, Biblioteka Główna, budynki, w których odbywają się zajęcia poszczególnych kierunków) są rozmieszczone na sporej powierzchni, a siedzibą czterech z pięciu Instytutów Wydziału są parterowe, dosyć zdekapitalizowane pawilony, studenci kształcą się w przyzwoitych warunkach. W pawilonach jest kilka dużych, wyposażonych w rzutniki medialne lub przystosowanych do nich sal wykładowych na 50-60, a nawet 130 osób i kilkanaście przestronnych sal ćwiczeniowych; pracownicy mają nieograniczony dostęp do laptopów wykorzystywanych w dydaktyce; filologowie korzystają z bezkabinowego laboratorium. Biblioteka Wydziałowa, mieszcząca się w jednym z pawilonów, z powodzeniem pełni rolę księgozbioru podręcznego zaspokajającego podstawowe potrzeby dydaktyczne. Potrzeby takie zaspokajają też dwie pracownie komputerowe – wymagające sprzętu wyższej jakości zajęcia z technologii informacyjnej odbywają studenci w Instytucie Informatyki. Plany jednostki, co do rozwoju własnej infrastruktury związane są przede wszystkim z wydarzeniem przewidywanym na najbliższą przyszłość, kiedy to sytuacja lokalowa Wydziału radykalnie się poprawi – w roku 2012/2013 jego Instytuty przeniosą się do nowego gmachu Wydziału Filologicznego, którego budowa wkroczyła w ostatnią fazę.

Wyposażenie nowoczesnej Biblioteki Głównej Uniwersytetu Przyrodniczo - Humanistycznego również w pełni dostosowane jest nie tylko do profilu i rozmiarów kształcenia na ocenianym Wydziale, ale także do strategii uczelni przyjaznej osobom niepełnosprawnym. Dużą część liczącego przeszło 400 tysięcy woluminów księgozbioru zajmują teksty humanistyczne; biblioteka co roku poszerza zbiór książek o 7-8 tysięcy woluminów – są między nimi liczne pozycje wskazane przez pracowników Wydziału Humanistycznego. Wśród 704 bieżących czasopism dostępnych w bibliotece znajdują się wszystkie ważniejsze pisma z obszaru humanistyki. Biblioteka Główna oferuje dostęp do 52 baz danych umożliwiających kontakt z osiągnięciami światowej nauki - pracownicy i studenci mogą z nich skorzystać w specjalnej sali komputerowej albo za pośrednictwem jednego z 60 komputerów oddanych do ich dyspozycji na terenie biblioteki. Specyfiką Biblioteki Głównej UPH jest nasycenie jej sprzętem umożliwiającym zaspokojenie dydaktyczno-naukowych potrzeb osób niepełnosprawnych (specjalnie wyposażone liczne komputery, drukarki, słuchawki, kilka kabin oddanych do dyspozycji studentom niepełnosprawnym); jest winda dla osób z niepełnosprawnością, brak jakichkolwiek barier architektonicznych.

W Czytelni Zbiorów Specjalnych niewidoma osoba (etatowy pracownik biblioteki) codziennie współtworzy i aktualizuje ogólnopolską bazę materiałów dla niepełnosprawnych.

Nie ma jak dotąd przykładów udziału interesariuszy zewnętrznych w rozwijaniu infrastruktury ocenianej jednostki.

3. Ocena poziomu finansowania jednostki pod względem zapewnienia realizacji jej celów strategicznych i stabilności rozwoju. Ocena uwzględnienia w polityce finansowej jednostki konieczności realizacji zadań pro jakościowych określonych m.in. w wyniku działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Zgodnie z § 183 Statutu UPH w Siedlcach uczelnia w ramach posiadanych środków, prowadzi samodzielną gospodarkę finansową na podstawie rocznego planu rzeczowo-finansowego, zgodnie z przepisami o finansach publicznych i o rachunkowości. Zgodnie z punktem 2. zasady podziału środków finansowych pomiędzy poszczególne jednostki organizacyjne, w tym na działalności dydaktyczną i badania, ustala senat.

Zasady i środki przeznaczone na finansowanie działalności statutowej WH UPH w Siedlcach gwarantują skuteczną realizację wyznaczonych przez Jednostkę celów strategicznych. Strategiczne cele określone przez WH UPH w Siedlcach koncentrują się m.in. na: rozwoju badań naukowych i podnoszeniu pozycji naukowej Wydziału; wysokiej jakości kształcenia; współpracy z otoczeniem; wsparciu procesu kształcenia studentów z niepełnosprawnością; rozwoju infrastruktury.

Uczelnia dysponuje środkami statutowymi przyznawanymi przez MNiSW na utrzymanie potencjału badawczego. W roku 2012 była to kwota 487 170 PLN. Zgodnie z treścią Uchwały nr 57/2012 RWH UPH w Siedlcach z dnia 4 kwietnia 2012 r. w sprawie zatwierdzenia podziału środków przyznawanych WH przez MNiSW na utrzymanie potencjału badawczego na rok 2012 i na podstawie § 58 ust. 1 pkt. 5 Statutu UPH rozdysponowano ww. środki w następujący sposób: Instytut Pedagogiki - 163 000 PLN, Instytut Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej - 93 000 PLN, Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych - 58 000 PLN, Instytutu Nauk Społecznych - 58 000 PLN oraz Instytut Neofilologii - 35 000 PLN. Na działalność Biblioteki Głównej (import czasopism naukowych i łączność komputerową) przyznano kwotę w wysokości 30 170 PLN. Na celowe zwiększenie dotacji niektórych tematów badawczych (wydruk publikacji naukowych, organizację konferencji, wyjazdy służbowe itp.) dokonywane na podstawie wniosków składanych przez kierowników tematów wydzielono kwotę 50 000 PLN.

Środki MNiSW zostały przekazane na realizację grantów/tematów badawczych: 6 w Instytucie Neofilologii (kwoty od 3 500 do 11 000 PLN), 18 w Instytucie Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej (kwoty od 3 000 do 9 000 PLN), 24 w Instytucie Pedagogiki (kwoty od 4 000 do 10 000 PLN), 6 w Instytucie Historii i Stosunków Międzynarodowych (w kwotach od 9 do 11 000 PLN), 10 w Instytucie Nauk Społecznych (kwoty od 3 000 do 12 000 PLN).

Inne środki na działalność naukowo badawczą, dydaktyczną i organizacyjną pozyskiwane są poprzez współpracę ze środowiskiem zarówno lokalnym jak i kontakty międzynarodowe Instytutów. Instytut Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej uzyskuje dotację w wysokości 200 € z Uniwersytetu Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy na wydanie każdego rocznika Serii „Conversatoria Litteraria” powstających we współpracy z ww. Uniwersytetem, seria „Colloquia Litteraria Sedlecensia” są współfinansowane przez partnerów z Uniwersytetu w Bonn, Uniwersytet Wiedeński; czasopismo „Mirgorod” wydawane we współpracy z Uniwersytetem w Lozannie (roczna dotacja ze strony szwajcarskiej wynosi 750 CHF); rocznik „Dialog Słowiańsko-Żydowski” wydawany we współpracy z Uniwersytetem w Jerozolimie (dotacja do wspólnego tomu – 2000 USD). W przypadku Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych w latach 2007-2012 ze środków zewnętrznych pozyskanych dzięki współpracy pracowników naukowych WH z otoczeniem: Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego, Samorządowym Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Siedlcach, Mazowiecko-Podlaskim Towarzystwem Naukowym, Centralną Biblioteką Wojskową, Komisją Historyczną Zarządu Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP, Siedleckim Towarzystwem Naukowym, sfinansowano w całości publikację 13 monografii, monografii wieloautorskich, słowników. Dzięki współpracy z Archiwum

Państwowym w Siedlcach, Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie współfinansowano wydanie kolejnych publikacji. Pracownicy naukowcy Instytutu Nauk Społecznych pozyskali, dzięki współpracy z instytucjami zewnętrznymi środki na publikacje monografii i monografii zbiorowych (10) oraz konferencji naukowych (3).

WH UPH w Siedlcach kończy obecnie drugi etap inwestycji związanej z budową gmachu Wydziału Humanistycznego, który stanie się siedzibą wszystkich instytutów, a również nowej pracowni rzeźby. Trwa etap prac wykończeniowych. Planowany czas oddania inwestycji 31.12.2012. Powierzchnia użytkowa gmachu WH liczyły będzie 9 329 m², kubatura 47 100 m³. Pracownia rzeźby: analogicznie 255 m² i 1 385 m³.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego ¹ W PEŁNI

Syntetyczne opisy kryteriów szczegółowych¹

1) Na WH UPH w Siedlcach obowiązują prawidłowe zasady i metody doboru kadry naukowo-dydaktycznej do potrzeb wynikających z prowadzonego kształcenia i badań naukowych realizowanych w jednostce. Prawidłowe są również zasady weryfikacji jakości kształcenia oraz zasady i metody doboru kadry naukowo-dydaktycznej do potrzeb wynikających z prowadzonego kształcenia i badań naukowych, realizowane poprzez badanie opinii studentów i słuchaczy studiów podyplomowych, a także hospitacje zajęć dydaktycznych; regularnie prowadzoną dokumentację sprawozdawczą dotyczącą każdego pracownika obejmującą jego aktywność i efekty tej aktywności w obszarze działalności naukowo-badawczej, dydaktycznej (w tym rozwoju kompetencji dydaktycznych) i organizacyjnej. Pracownicy WH UPH w Siedlcach mają bardzo dobre warunki rozwoju zarówno naukowego, jak i dydaktycznego. Kadra naukowo-dydaktyczna posiada kwalifikacje i kompetencje do realizacji efektów kształcenia prowadzonych w Jednostce studiów. Adekwatna, bardzo korzystna jest proporcja liczby nauczycieli stanowiących minimum kadrowe, zaangażowanych w proces dydaktyczny do liczby jego uczestników.

2) Infrastruktura dydaktyczna i naukowa dostosowana jest do profilu i rozmiarów prowadzonego kształcenia oraz prowadzonych w jednostce badań, aczkolwiek część zajęć odbywa się w dość zdekapitalizowanych budynkach. W ciągu następnego roku akademickiego Wydział Humanistyczny przeniesie się jednak do wykańczanego aktualnie nowoczesnego gmachu, który stanie się siedzibą wszystkich kierunków Wydziału.

3) WH UPH w Siedlcach prawidłowo dysponuje środkami finansowymi uwzględniając wszystkie obszary działalności Jednostki, stosownie do wyznaczonych celów strategicznych. Zastrzeżeń nie budzą zasady podziału oraz cele, na które przeznaczono środki statutowe (projekty badawcze pracowników naukowo-dydaktycznych WH). Jednostka wygosponarowała znaczne środki na kluczową inwestycję ostatnich lat – budowę nowego gmachu WH. Zaznaczyć należy również, że WH umiejętnie pozyskuje znaczne środki na współfinansowanie planowanych działań, dotyczy to zarówno inwestycji infrastrukturalnych, jak i związanych z działalnością naukowo-badawczą Jednostki (środki z UE, instytucji środowiska lokalnego).

V. Badania naukowe

Na Wydziale Humanistycznym badania naukowe są prowadzone w ramach instytutów i katedr (badania statutowe, badania własne oraz tematy badawcze służące rozwojowi młodej kadry). Wyniki badań są publikowane, a ich przedmiot przekłada się na treści nauczania, co wynika także z analizy planów studiów (potwierdzili to również pracownicy w czasie zebrania z zespołem oceniającym).

Projekty autorskie są finansowane z dotacji budżetowej oraz ze środków własnych wypracowanych przez Wydział. W szczególności Wydział zapewnia środki na publikację

prac promocyjnych. Procedura podziału środków na badania statutowe obejmuje: na poziomie Wydziału – kryterium formalne (etaty), na poziomie instytutów – kryterium jakościowe (ocena merytorycznej wartości projektu). Środki z puli tzw. „młodej nauki” (pracownicy i doktoranci poniżej 35 roku życia) są dzielone w drodze wewnętrznego konkursu.

W stosunku do wcześniejszych ocen poszczególnych kierunków (wizytacja programowa) wzrosła liczba publikacji recenzowanych o zasięgu ogólnopolskim, jak również publikacji zagranicznych. W kontekście nowej polityki resortu w zakresie oceny parametrycznej jednostek naukowych konieczne wydaje się wzmoczenie w najbliższych latach działań w zakresie podniesienia jakości wszystkich pism naukowych prowadzonych przez Wydział (kwartalny cykl wydawniczy, recenzje zewnętrzne, umiędzynarodowienie redakcji i rad programowych (naukowych), uzyskanie punktacji MNiSzW).

Każdy pracownik składa sprawozdanie roczne z działalności naukowej, w szczególności informację o publikacjach naukowych, referatach wygłoszonych na konferencjach międzynarodowych i krajowych itp. Wspieranie pracy naukowej, zwłaszcza w przypadku procedur awansowych, obejmuje m.in. obniżenie obowiązkowego pensum dydaktycznego, zróżnicowane mechanizmy wsparcia finansowego oraz urlopy naukowe.

Wydział dysponuje uprawnieniami do doktoryzowania w zakresie dwóch dyscyplin (historia, nauki o bezpieczeństwie). W przypadku Historii podejmowane są starania o uzyskanie uprawnień habilitacyjnych, w przypadku Pedagogiki – o uzyskanie uprawnień do doktoryzowania. W okresie podlegającym ocenie pracownicy uzyskiwali także stopnie naukowe w innych jednostkach (doktoraty i habilitacje).

Wydział prowadzi kilka czasopism naukowych, w tym jedno posiadające punktację MNiSzW (Instytut Nauk Społecznych).

- **Instytut Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej:** „Converstaoria Litteraria” (we współpracy ze Słowacją); „Mirgorod” (we współpracy z Ukrainą i Szwajcarią);
- **Instytut Nauk Społecznych:** „Doctrina. Studia społeczno-polityczne” (W latach 2004-2005 Instytut Nauk Społecznych wydawał rocznik o zasięgu międzynarodowym pt. „Doctrina. Międzynarodowy Przegląd Humanistyczny”. Publikowano w nim artykuły z dziedziny nauk humanistycznych, także z zakresu politologii w językach: polskim, angielskim, rosyjskim i słowackim. W 2005 roku zmodyfikowano tytuł na „Doctrina. Studia społeczno-polityczne”. W nowej formule pismo zostało pomyślane jako rocznik naukowy z zakresu nauk politycznych, bezpieczeństwa narodowego oraz socjologii. Materiały ogłoszone w nim ukazują się w języku polskim wraz ze streszczeniem w języku angielskim).
- **Instytut Neofilologii:** „Neophilologica Podlasiensia” (językoznawstwo, literaturoznawstwo, kulturoznawstwo, metodyka nauczania);
- **Instytut Pedagogiki:** „Podlaskie Zeszyty Pedagogiczne”; „Paedagogica at utilitatem disciplinae” – czasopismo redagowane we współpracy z ośrodkami naukowymi Czech, Słowacji, Bułgarii, krajiny, Rosji i Białorusi; „Student Niepełnosprawny. Szkice i rozprawy”;
W okresie podlegającym ocenie na Wydziale opublikowano kilkadziesiąt monografii naukowych i dużą liczbę artykułów, w tym część w czasopismach punktowanych. Zorganizowano również kilkadziesiąt międzynarodowych i krajowych konferencji naukowych, w których brali udział także studenci zaangażowani w działalność kół naukowych.

Na Wydziale funkcjonują studenckie koła naukowe moderowane przez pracowników naukowo-dydaktycznych. Ze spotkań ze studentami można wnioskować o przyjaznej atmosferze i partnerskiej współpracy ze studentami w tym wymiarze. Studenci wykazują zainteresowanie badaniami realizowanymi na Wydziale. Wsparcie studentów przez nauczycieli akademickich w realizacji badań odzwierciedla się w licznych projektach, w tym również wysoko nagradzanych. Jeden ze studentów Wydziału Humanistycznego decyzyją

Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego nr 0161/DIA/2012/41 uzyskał „Diamentowy Grant” na projekt pt. „Krytyka pozytywizmu prawniczego w niemieckiej myśli politycznej (Carl Schmidt i Leo Strauss)”.

Prace naukowe studentów i doktorantów (studiujących w innych uczelniach) są publikowane na łamach czasopisma naukowego „Szkice Podlaskie” ISSN 0208-8924. Do roku 2011 ukazało się 18 tomów.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego ¹ W PEŁNI

Syntetyczny opis kryterium szczegółowego¹

Wydział prowadzi spójną politykę badań naukowych, która zapewnia związek działalności naukowej z realizowanym kształceniem i jej wpływ na osiągnięte efekty kształcenia. Widoczne jest zaangażowanie studentów w działalność naukową Jednostki. Systematycznie wzrasta liczba publikacji recenzowanych o zasięgu ogólnopolskim, jak również publikacji zagranicznych. Zaleca się wzmożenie w najbliższych latach działań w zakresie dostosowania pism naukowych prowadzonych przez Wydział do nowych zasad parametrycznej oceny czasopism. Pożądana jest intensyfikacja działań w kierunku uzyskiwania uprawnień awansowych w zakresie dyscyplin naukowych prowadzonych przez Wydział. Za korzystne należy uznać podjęcie działań w celu utworzenia studiów doktoranckich, które są naturalnym stymulatorem badań naukowych.

VI. Współpraca krajowa i międzynarodowa

1. Ocena zapewnienia przez jednostkę udziału studentów, doktorantów, pracowników w realizacji programów międzynarodowych w ramach obszarów, dziedzin i dyscyplin związanych z prowadzonymi studiami.

Wydział zapewnia udział studentów i pracowników w realizacji programów międzynarodowych w ramach obszarów, dziedzin i dyscyplin związanych z prowadzonymi studiami. Pracownicy oraz studenci korzystają z wyjazdów zagranicznych w ramach programu LLP/Erasmus. Aktywność pracowników przejawia się również w kontaktach indywidualnych, jak i w podejmowaniu wspólnych badań z ośrodkami zagranicznymi, w których zaangażowani są także studenci (głównie: Sofia, Brześć, Bratysława, Praga, także Donieck, Brańska Bystrzyca, Lozanna i in.). W stosunku do oceny kierunku Filologia z 2008 roku – odnotować należy znaczący postęp w nawiązaniu nowych kontaktów zagranicznych (wyjazdy, organizowanie konferencji). Studenci korzystają z wizyt studyjnych, wspólnych seminariów (np. w Instytucie Neofilologii, dzięki kontaktom Katedry Filologii Angielskiej z *Department of English*, Uniwersytetu Edinboro (USA) zorganizowano cykl wykładów i seminarium dla studentów III. roku anglistyki). W przypadku kierunku Pedagogika podjęto – zgodnie z uwagami zespołu wizytującego – działania na rzecz poszerzenia współpracy międzynarodowej z partnerami zachodnioeuropejskimi (jakkolwiek współpraca z tzw. „bliską zagranicą” jest wielką wartością, która kreuje swoistość i niepowtarzalność Uczelni, rozwój kierunku „zachodniego” jest ważny, ale nie powinien się odbywać kosztem kierunku „wschodniego”). Owocem współpracy z zagranicą są wspólne publikacje (przede wszystkim tomy pokonferencyjne, lecz także artykuły w czasopiśmie Wydziału).

2. Ocena podejmowanych przez jednostkę działań służących internacjonalizacji procesu kształcenia i ich wpływu na określenie, modyfikację i osiągnięcie efektów kształcenia oraz realizację procesu kształcenia.

Wydział podejmuje działania służące internacjonalizacji procesu kształcenia i ich wpływu na określenie, modyfikację i osiągnięcie efektów kształcenia oraz realizację procesu kształcenia.

Instytut Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej prowadzi od wielu lat intensywną współpracę dydaktyczną i naukową z ośrodkami zagranicznymi. Ważnym przedsięwzięciem organizacyjnym jest Letnia Szkoła Języka Polskiego i Kultury Polskiej, która funkcjonuje

przy Instytucie od trzynastu lat, kształcąc w zakresie polszczyzny, kultury i historii, uczestników z różnych ośrodków akademickich, zwłaszcza Rosji, Ukrainy i Białorusi. W niektórych edycjach biorą też udział studenci z Włoch, Serbii, Bułgarii. Szkołę prowadzą pracownicy Instytutu, którzy zdobyte doświadczenia wykorzystują w dydaktyce akademickiej. W organizacji Letniej Szkoły aktywnie uczestniczą studenci.

Istotnym ogniwem współpracy międzynarodowej jest wysyłanie studentów w ramach specjalności „filologia dla mediów i biznesu z językiem obcym” do Szkocji (Glasgow) i Rosji (Tuła) na intensywne kursy języka (do wyboru język angielski lub rosyjski). Ponadto IFPiLS przyjmuje tzw. *visiting professor*. Instytut prowadzi aktywną współpracę naukową z Niemieckim Towarzystwem J.A. Komenskigo, w ramach której wydana została książka poświęcona Wernerowi Korhase, wybitemu badaczowi myśli Jana Amosa Komeńskiego. Efektem badań komeniologicznych jest także wydawanie co dwa lata, wspólnie z Instytutem Pedagogiki, międzynarodowych materiałów seminaryjnych, poświęconych twórczości filozoficznej i pedagogicznej autora *Wielkiej dydaktyki*. Ponadto w ramach współpracy z Uniwersytetem w Konstanz (Niemcy) została wydana książka prof. Romana Mnicha z zakresu wielokulturowości Galicji.

Współpraca międzynarodowa owocuje zarówno w zakresie dydaktyki (nauczanie języka polskiego jako obcego, kursy zagraniczne studentów polonistyki w Rosji i Wielkiej Brytanii, kształcenie cudzoziemców na studiach stacjonarnych na kierunku filologia polska spoza Polski), jak i prac ściśle naukowych, czego wyrazem są podejmowane wspólne działania wydawnicze.

Instytut Pedagogiki notuje znaczący udział we współpracy międzynarodowej, zwłaszcza udziału w kongresach i konferencjach międzynarodowych organizowanych przez Uniwersytet św. Klimenta Ohridskiego w Sofii, Uniwersytet w Mińsku, Uniwersytet w Brześciu, Uniwersytet im. Janki Kupały w Grodnie, Uniwersytet Komeńskiego w Bratysławie, Uniwersytet Karola w Pradze, Uniwersytet w Preszowie, Uniwersytet Paisii Hilendarski w Płowdiw, Uniwersytet Pedagogiczny im. L. Tołstoja w Tule, EECERAW Strasburgu, IICERA w Madrycie, Uniwersytet im. I.I. Miecznikowa w Odessie, Katolicki Uniwersytet w Ružomberoku, Uniwersytet w Krzywym Rogu i Uniwersytet w Czerkasach. Uniwersytet był inicjatorem w 2005 roku międzynarodowej współpracy w ramach Forum Polsko-Ukraińskiego i Ukraińsko-Polskiego, pierwsze odbyło się w Ustroniu w 2005 roku, następne odbywają się systematycznie co dwa lata. Po każdym Forum wydawane są publikacje wykorzystywane przez kadre i studentów Wydziału.

Udział pracowników naukowo-dydaktycznych w bułgarsko-polskich badaniach naukowych w zakresie pedagogiki przedszkolnej przyczynił się do modyfikacji programu kształcenia dla kierunku pedagogika (edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne w zakresie pedagogiki przedszkolnej). Publikacja będąca efektem Międzynarodowej Konferencji Naukowej Instytutu Pedagogiki UPH w Siedlcach i Katolícka Univerzita v Ružomberku jest wykorzystana w procesie dydaktycznym przez studentów polskich i słowackich.

Należy podkreślić uczestnictwo pracowników Instytutu Pedagogiki we wspólnym programie naukowo-badawczym z pracownikami naukowo-dydaktycznymi z Baltijas Psihologijas un Menedžmenta Augustskola z Rygi na Łotwie przewidzianym na lata 2011-2014. Dotyczy on badań aspiracji edukacyjno-zawodowych studentów w Polsce i na Łotwie. Program przewiduje udział studentów w realizacji badań. Pracownicy Instytutu Pedagogiki i Uniwersytetu w Preszowie wspólnie wydali publikację w języku polskim i słowackim – M. Podhajecka, *Poznanwanie świata za pomocą gier edukacyjnych* (podręcznik dla studentów pedagogiki).

Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych prowadzi szeroką współpracę z zagranicznymi ośrodkami naukowo-badawczymi uczestnicząc w opracowaniach publikacji oraz licznych konferencjach naukowych. Wydział publikuje wydawnictwa seryjne (w tym

edycje źródeł), które są wykorzystywane w procesie dydaktycznym (m.in. efektem współpracy z Instytutem Historii UMCS w Lublinie jest tom IV cyklu wydawniczego „Dzieje biurokracji”). Pracownicy Instytutu publikują w zagranicznych czasopiśmie naukowych.

Instytut Nauk Społecznych uczestniczy w realizacji umowy generalnej o współpracy z Bałtycką Akademią Międzynarodową w Rydze i Państwowym Uniwersytem w Tamborowie im. Dzierżawina w Rosji. W ramach współpracy z Brzeskim Uniwersytem Państwowym im. Aleksandra Puszkina oraz z Grodzieńskim Uniwersytem Państwowym im. Janki Kupały oraz z Litewską Akademią Nauk realizowane są badania dotyczące aktywności polskiej na Litwie. Instytut nawiązał współpracę z Wileńskim Uniwersytem Pedagogicznym. Pracownicy Instytutu wygłaszali wykłady m.in.: w Akademii Bałtyckiej w Rydze nt. *Wyzwania dla wspólnot informacyjnych w XXI wieku* oraz *Polityczno-wojskowe relacje pomiędzy NATO i Unią Europejską* w Akademii Bałtyckiej w Rydze. W 2012 r. zaplanowany jest wykład na temat *Skutki kryzysu w strefie euro dla Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony UE* w Jan Evangelista Purkyně University w Usti nad Labem. Młodzi pracownicy nauki utrzymują kontakty naukowe z School of Oriental and African Studies, University of London oraz London School of Economics, uczestniczą również w kwerendach bibliotecznych w London School of Economics.

Instytut Neofilologii, w ramach partnerskich kontaktów pomiędzy Katedrą Filologii Angielskiej, współpracuje z *Department of English*, Uniwersytetu Edinboro (USA). Należy zaznaczyć, iż od lat utrzymywane są bezpośrednie, personalne kontakty pomiędzy nauczycielami akademickimi Katedry Filologii Angielskiej i odpowiednimi jednostkami uczelni amerykańskich, zwłaszcza *Department of English*. W maju 2007 roku, na zaproszenie uczelni amerykańskiej (UT), wizytę roboczą w USA złożył dyrektor Instytutu Neofilologii, gdzie wygłosił referat na temat systemu studiów anglistycznych w Polsce i podjął rozmowy, celem połączenia współpracy. W czerwcu 2009, cykl 4 wykładów dla studentów anglistyki, na temat kultury amerykańskiej, wygłosił prof. z Uniwersytetu Tennessee. Od roku 2007, studenci filologii rosyjskiej wyjeżdżają na stypendium do Instytutu Puszkina w Moskwie. Ponadto, Katedra Filologii Rosyjskiej Instytutu Neofilologii w sposób wzorowy współpracuje z identyczną jednostką Państwowego Uniwersytetu w Brześciu.

3. Ocena skali i związku współpracy krajowej oraz międzynarodowej z ośrodkami akademickimi na prowadzone kształcenie i działalność naukowo-badawczą.

Wydział prowadzi aktywną współpracę z krajowymi i zagranicznymi instytucjami naukowymi, która jest związana z prowadzonym kształceniem i działalnością naukowo-badawczą. Współpraca krajowa i międzynarodowa wpływa na określenie, modyfikację i osiągnięcie efektów kształcenia oraz realizację procesu kształcenia, a także na rozwój kadry naukowo-dydaktycznej jednostki. Jednostka współpracuje z wieloma krajowymi instytucjami naukowymi, z których najistotniejsze to:

Nazwa instytucji	Rodzaj współpracy
Akademia Obrony Narodowej	Udział w konferencjach naukowych, wymiana doświadczeń, prezentacja wyników badań naukowych prowadzonych w UPH w Siedlcach.

Akademia Pedagogiki Specjalnej	Cykliczny udział w Ogólnopolskim Seminarium Metodologicznym <i>Badanie-Dojrzewanie – Rozwój. Na drodze do doktoratu</i>
Instytut Filozofii i Socjologii PAN w Warszawie	Instytut Nauk Społecznych - Organizacja konferencji naukowych: interdyscyplinarna konferencja nt. „Piękno obecne – nieobecne, w życiu – nauce – kulturze” - 26-27 maja 2011 r. (wydawnictwo pokonferencyjne w przygotowaniu).
Instytut Europy Środkowo-Wschodniej w Lublinie	Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych oraz Instytut Europy Środkowo-Wschodniej wspólnie opublikowały trzy pozycje książkowe. Przygotowywane są do druku dwie pozycje książkowe.
Katolicki Uniwersytet Lubelski	Udział w konferencjach naukowych, wymiana doświadczeń, prezentacja wyników badań naukowych prowadzonych w UPH w Siedlcach.
Uniwersytet Gdański	Udział w konferencjach naukowych, wymiana doświadczeń, prezentacja wyników badań naukowych prowadzonych w UPH w Siedlcach.
Uniwersytet im. K. Wielkiego w Bydgoszczy	Udział w konferencjach naukowych, wymiana doświadczeń, prezentacja wyników badań naukowych prowadzonych w UPH w Siedlcach.
Uniwersytet im. M. Kopernika w Toruniu	Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych wspólnie organizuje „Symposium dziejów biurokracji na ziemiach polskich” udział w konferencjach naukowych, wymiana doświadczeń.
Uniwersytet Łódzki	Udział w konferencjach naukowych, wymiana doświadczeń, prezentacja wyników badań naukowych prowadzonych w UP-H w Siedlcach.
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie	Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych wspólnie organizuje cykliczne „Sympozja dziejów biurokracji na ziemiach polskich” i jest współwydawcą materiałów pokonferencyjnych; umowa międzyuczelniana dotycząca współpracy pomiędzy Instytutem Anglistyki UMCS a Instytutem Neofilologii UPH
Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie	Udział w konferencjach naukowych, wymiana doświadczeń, prezentacja wyników badań naukowych prowadzonych w UPH w Siedlcach.
Uniwersytet w Białymstoku	Udział w konferencjach naukowych, wymiana doświadczeń, prezentacja wyników badań naukowych prowadzonych w UPH w Siedlcach.
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski	Udział w konferencjach naukowych, wymiana doświadczeń, prezentacja wyników badań naukowych prowadzonych w UPH w Siedlcach.
Uniwersytet Warszawski	Udział w konferencjach naukowych, wymiana doświadczeń, prezentacja wyników badań naukowych prowadzonych w UP-H w Siedlcach.
Uniwersytet Wrocławski	Udział w konferencjach naukowych, wymiana doświadczeń, prezentacja wyników badań naukowych prowadzonych w UP-H w Siedlcach.

Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie	Współorganizacja konferencji naukowych („Współczesne potrzeby i wymagania edukacji dla bezpieczeństwa”), współpraca naukowo-dydaktyczna w zakresie realizacji zajęć specjalistycznych
Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie	Redagowanie wydawnictw naukowych opracowywanych w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie (Wskazówki metodologiczne dla studentów bezpieczeństwa wewnętrznego), promowanie pracowników naukowych.

Jednostka prowadzi badania naukowe z uczelniami zagranicznymi, głównie (co wynika z usytuowania Uniwersytetu) z uczelniami wschodnimi, ale także z Włochami, Szwajcarią, Wielką Brytanią i USA. Podkreślić należy, że każdy realizowany projekt międzynarodowy przewiduje określenie „wniosków dotyczących możliwości wykorzystania doświadczeń i materiałów w pracy naukowo-dydaktycznej oraz działalności jednostek organizacyjnych uczelni”.

4. Ocena zakresu i wyników współpracy jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym i jej wpływu na osiągnięte efekty kształcenia.

Wydział podejmuje wiele inicjatyw służących rozwijaniu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Głównymi celami tej współpracy są: doskonalenie procesu naukowo-dydaktycznego, pozyskiwanie i doskonalenie kwalifikacji nauczycieli akademickich, tworzenie warunków dla właściwej realizacji praktyk zawodowych studentów, właściwe prowadzenie rekrutacji kandydatów na studia stacjonarne i niestacjonarne, działanie na rzecz poprawy możliwości zatrudnienia absolwentów.

Wydział współpracuje z władzami samorządu województwa mazowieckiego, miasta Siedlce, z miastami, gminami i powiatami na obszarze jej oddziaływania. Na rzecz samorządów lokalnych prowadzone są szkolenia i studia podyplomowe. Rozwijana jest również współpraca z przedsiębiorstwami różnych branż zlokalizowanymi w regionie.

Instytut Nauk Społecznych jest jedyną jednostką w rejonie środkowo-wschodniego Podlasia, która oferuje zdobycie wiedzy w zakresie Bezpieczeństwa narodowego, pozwalającej na profesjonalne funkcjonowanie w sferach edukacji, nauki, polityki, administracji rządowej samorządowej, przedsiębiorczości oraz w instytucjach bezpieczeństwa takich jak siły zbrojne, Policja, Straż pożarna, Straż Graniczna, Biuro Ochrony Rządu, Służba Więzienna i in. Współpraca z instytucjami i organizacjami w środowisku lokalnym służy zapoznaniu studentów z praktycznym funkcjonowaniem instytucji bezpieczeństwa narodowego, poprawie szans absolwentów na rynku pracy, doskonaleniu procesu naukowo-dydaktycznego, promocji Instytutu Nauk Społecznych oraz studiów w zakresie bezpieczeństwa narodowego. Cele te realizowane są z powodzeniem, czego dowodzą efekty prowadzonej rekrutacji kandydatów na studia pierwszego i drugiego stopnia na kierunku Bezpieczeństwo narodowe oraz wysoka efektywność studiów osiągnięta dzięki zaangażowaniu nauczycieli akademickich Instytutu.

Bardzo znaczące są też podejmowane działania na rzecz społeczeństwa. Prowadzone są na szeroką skalę działania edukacyjne i kulturotwórcze. Poprzez prowadzenie wspólnych badań z różnymi instytucjami np. Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli prowadzone są ankietowe badania kompetencji, czego efektem są organizowane konferencje, wydawanie czasopisma dla nauczycieli, gdzie istnieje także możliwość zamieszczania wartościowych prac studenckich. W wyniku współpracy z instytucjami opiekuńczymi powstają akcje, integrujące różne środowiska. Z inicjatywy studenckiej zrodziła się akcja „Czytaj Seniorom”. Działania aktywizujące lokalne środowisko to np. „Dyktando Siedleckie” (studenci kontra Zarząd Władz Miejskich), „Uniwersytet Dziecięcy” cieszący się dużą popularnością od 2011 roku wśród 6 i 7-latków, czy też „Przedszkolak w świecie nauki”, „Poznajemy zawody”.

Dowodzi to wychodzenia poza konwencjonalne działania w pracy na rzecz otoczenia lokalnego.

Instytut Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej (Pracownia Badań Regionalnych i Kultury Podlasia) organizuje badania terenowe i zajęcia dla studentów związane z tradycją, kulturą i językiem Podlasia. Dotąd zorganizowano trzy kilkudniowe obozy studenckie. Obozy w Trzcińcu (gmina Skórzec), Woli Osowińskiej (gmina Borki) w Krasewie (gmina Borki) były formą rozwijania zainteresowań najzdolniejszych studentów. W ich trakcie dokonano analizy obrzędowości rodzinnej (narodziny, wesele, pogrzeb); obrzędowości dorocznej (obrzędy zimowe i wiosenne, zwyczaje żniwne), wybranych gatunków pieśniowych, a także zagadnień z zakresu lecznictwa ludowego oraz pracy gospodarskiej.

Prowadzenie badań nad historią lokalną jest niezwykle ważne w procesie budowania tożsamości „Małych Ojczyzn” stąd też pracownicy Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych prowadzą między innymi badania z zakresu historii regionalnej. Wymianie myśli oraz popularyzowaniu wśród społeczności historii lokalnej służy organizowanie konferencji. Poprzez prowadzenie badań nad problematyką regionalną wnoszą ważny wkład w budowaniu więzi lokalnych.

Instytut Pedagogiki utrzymuje współpracę z licznymi instytucjami i organizacjami w środowisku lokalnym. Kierunki współpracy dotyczą: zapoznania studentów z praktycznym wymiarem pracy, do wykonywania, której są przygotowani oraz realizacji praktyk studenckich na poszczególnych specjalnościach; organizowania imprez okolicznościowych; współorganizowania spotkań naukowych (konferencje, seminaria); promocji Instytutu Pedagogiki w środowisku lokalnym; zatrudniania absolwentów pedagogiki; działalności wolontariatu.

Instytut Neofilologii jest jedyną jednostką w rejonie środkowo-wschodniego Podlasia, która oferuje zdobycie wiedzy filologicznej pozwalającej na swobodne funkcjonowanie w sferach edukacji, nauki, polityki i gospodarki współczesnego świata. Prowadząc studia w zakresie anglistyki, ruscystyki i germanistyki, Instytut Neofilologii zaspokaja stale rosnące potrzeby środowiska na profesjonalnie przygotowanych nauczycieli, konsultantów językowych i tłumaczy, zwłaszcza języka angielskiego i rosyjskiego, niezbędnych w pracy pozwalającej na swobodne funkcjonowanie Delegatury Urzędu Celnego w Białej Podlaskiej i przejścia na granicy pomiędzy Unią Europejską a krajami rosyjskiego obszaru językowego.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego ¹ W PEŁNI

Syntetyczne opisy kryteriów szczegółowych¹

1) Wydział zapewnia udział studentów i pracowników w realizacji programów międzynarodowych w ramach obszarów, dziedzin i dyscyplin związanych z prowadzonymi studiami (prężny program Erasmus).

2) Wydział podejmuje działania służące internacjonalizacji procesu kształcenia oraz mające wpływ na określenie, modyfikację i osiągnięcie efektów kształcenia oraz realizację procesu kształcenia. Współpraca międzynarodowa owocuje zarówno w zakresie dydaktyki (np. nauczanie języka polskiego jako obcego, kursy zagraniczne studentów polonistyki w Rosji i Wielkiej Brytanii, kształcenie cudzoziemców na studiach stacjonarnych, wykłady i seminaria profesorów z uczelni współpracujących), jak i prac ściśle naukowych, czego wyrazem są podejmowane wspólne, liczne działania wydawnicze.

3) Wydział prowadzi aktywną współpracę z krajowymi i zagranicznymi instytucjami naukowymi, która jest związana z prowadzonym kształceniem i działalnością naukowo-badawczą. Współpraca krajowa i międzynarodowa wpływa na określenie, modyfikację i osiągnięcie efektów kształcenia oraz realizację procesu kształcenia, a także na rozwój kadry naukowo-dydaktycznej jednostki.

4) Zakres i wyniki współpracy Wydziału Humanistycznego z otoczeniem społeczno-gospodarczym w celu zapewnienia możliwości osiągnięcia właściwych efektów kształcenia są w pełni satysfakcjonujące. Wydział współpracuje z władzami samorządu województwa mazowieckiego, miasta Siedlce, z miastami, gminami i powiatami na obszarze jej oddziaływania. Na rzecz samorządów lokalnych prowadzone są szkolenia i studia podyplomowe. Rozwijana jest również współpraca z przedsiębiorstwami różnych branż zlokalizowanymi w regionie.

VII. Wsparcie udzielane przez jednostkę w procesie kształcenia się

1. Ocena funkcjonującego w jednostce systemu opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej, w tym stopnia uwzględnienia potrzeb osób niepełnosprawnych. Ocena udziału studentów i doktorantów w weryfikacji prawidłowości działania tego systemu.

System wsparcia naukowego i dydaktycznego studentów zespół ocenia wysoko zwłaszcza w odniesieniu do studentów z niepełnosprawnościami. Udział studentów w weryfikacji prawidłowości działania tego systemu jest w pełni poprawny i skuteczny.

Obowiązujący w uczelni Regulamin studiów oraz Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów UPH zostały wprowadzone w porozumieniu z Parlamentem Studentów, zgodnie z art. 161 ust. 2 oraz art. 186 ust. 1 Ustawy. Treść regulaminów nie budzi zastrzeżeń.

Większość składu wydziałowej komisji stypendialnej stanowią studenci, zgodnie z art. 177 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Decyzje administracyjne wydawane w sprawach stypendialnych nie budzą zastrzeżeń. Środki funduszu pomocy materialnej zostały podzielone w porozumieniu z Parlamentem Studentów, zgodnie z art. 174 ust. 2 Ustawy.

Studenci, którzy zaliczyli pierwszy rok studiów, uzyskali średnią ocen minimum 4,5 i wyróżniają się innymi osiągnięciami takimi jak działalność w organizacjach studenckich, biorą udział w pracach naukowo-badawczych, konferencjach naukowych mogą ubiegać się o nagrodę im. Profesora Lesława Szczerby dla najlepszego studenta ufundowanej w wysokości 5000 zł przez Stowarzyszenie Przyjaciół UPH w Siedlcach.

Podpisywana ze studentami umowa dotycząca odpłatności za świadczenie usług edukacyjnych skonstruowana jest w sposób poprawny, jednak jej treść budzi niewielkie wątpliwości. Załącznikami do umowy są plan studiów oraz wyciąg z zarządzenia Rektora w sprawie opłat za zajęcia dydaktyczne w danym roku akademickim. Postanowienia 1 ust. 3 oraz §6 ust. 2 umowy podpisywanej ze studentami studiów niestacjonarnych oraz §3 ust. 2 umowy podpisywanej ze studentami studiów stacjonarnych zakładają możliwość wprowadzenia zmian w planach studiów i programach nauczania (załącznik nr 1 do umowy) oraz zmiany terminów wnoszenia opłat (załącznik nr 2 do umowy) z wyłączeniem obowiązku podpisywania aneksu do umowy. Takie postanowienia są analogiczne do uznanych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumenta za niedozwolone (np. numer wpisu 900).

Wsparcie udzielane osobom niepełnosprawnym w Uniwersytecie Przyrodniczo - Humanistycznym należy ocenić w pełni pozytywnie, zarówno przystosowanie architektoniczne budynków, jak i opiekę administracyjną. Jednostką koordynującą wszelkie działania dotyczące studentów niepełnosprawnych jest Centrum Kształcenia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Centrum prowadzi działalność informacyjną m.in. o stypendiach, organizuje kursy np. języka migowego, bezpłatne warsztaty, bale czy spotkania integracyjne, wsparcie psychologa, dowóz busami z miejsca zamieszkania na teren uczelni. Dyrektor Centrum jest jednocześnie Rzecznikiem ds. Osób Niepełnosprawnych UPH. Centrum zajmuje się działaniami na rzecz osób z niepełnosprawnością studiujących w UPH, koncentrujących się na pomocy studentom w dostosowaniu się do nowego środowiska, jak również wymagań związanych z realizacją procesu kształcenia, doradztwie edukacyjnym umożliwiającym świadomy wybór kierunku studiów i specjalności. Zaznaczyć należy, że osoby z

niepełnosprawnością są pełnoprawnymi członkami społeczności akademickiej UPH. Wszelkie działania Centrum nastawione są na pomoc w adaptacji do warunków kształcenia, bez zmniejszania wymagań, a raczej z ich dostosowaniem do możliwości i potrzeb. Na Wydziale Humanistycznym UPH największą grupę studentów z niepełnosprawnością stanowią osoby niesłyszące i słabosłyszące, następnie z niepełnosprawnością ruchu, ogólnym złym stanem zdrowia i z niepełnosprawnością wzroku. Proces dydaktyczny realizowany w WH UHP w stosunku do osób niesłyszących wspomagany jest współpracą z 11 zatrudnionymi (finansowanymi ze środków PFRON) tłumaczami języka migowego, dodatkowo praca tłumaczy wspierana jest przez wolontariuszy rekrutowanych z grona studentów Wydziału (w zależności od potrzeb pracę wolontariacką podejmuje rok rocznie od 1 do 4 studentów). Sale wykładowe wyposażone są w pętle induktofoniczne, a Centrum dysponuje dodatkowo kompletami FM (ok. 20). W UPH studiuje obecnie 286 studentów z niepełnosprawnością, z czego 172 na WH. Niemal 80% studentów z niepełnosprawnością mieszka w domach studenckich. Wsparcie procesu kształcenia osób z niepełnosprawnością odbywa się również dzięki współpracy, jaką nawiązuje Centrum ze środowiskiem lokalnym. Z inicjatywy studentów i pracowników naukowo-dydaktycznych WH UHP powstało Stowarzyszenie Popierania Edukacji Niepełnosprawnych „Hefajstos” w Siedlcach, którego zarząd stanowią pracownicy Wydziału, a członkami są studenci. Z Centrum współpracuje również Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Siedlcach. Dzięki aktywności Centrum Wydział otrzymał środki na zakup busa do przewozu osób z niepełnosprawnością i montaż windy dla osób z niepełnosprawnością ze środków PFRON.

2. Ocena podejmowanych działań zapobiegawczych i rozwiązywania sytuacji konfliktowych w jednostce oraz efektywności systemu rozpatrywania skarg studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych.

W sytuacjach konfliktowych studenci kontaktują się z Wydziałową Radą Samorządu Studentów, opiekunem roku bądź z dyrektorami instytutów. Studenci deklarują poprawne relacje z Władzami oraz skuteczność rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Istotnym ogniwem komunikacji z Władzami jest Wydziałowa Rada Samorządu Studentów, do której studenci zgłaszają bieżące problemy związane z tokiem studiów. Studenci wchodzi w skład komisji dyscyplinarnych do spraw studentów I i II instancji, w liczbie zgodnej z art. 213 ust. 5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

3. Ocena działalności samorządu studentów, doktorantów oraz organizacji ich zrzeszających, wspierającej proces uczenia się oraz wszechstronnego rozwoju i nabywania kompetencji społecznych studentów i doktorantów, a także współpracy w tym zakresie z władzami jednostki. Ocena roli jednostki w aktywizacji tych środowisk zarówno w pracach dotyczących procesu kształcenia i weryfikacji jego jakości, jak i rozwoju kultury oraz uwrażliwienia na potrzeby społeczne. Ocena realizacji przez Parlament Studentów RP wymogów prowadzenia szkoleń studentów rozpoczynających kształcenie w zakresie ich praw i obowiązków (od roku akademickiego 2012/2013), oraz ocena stworzonych przez Uczelnię/jednostkę warunków umożliwiających spełnienie tych wymogów.

Wydziałowa Rada Samorządu Studentów bierze udział w pracach Rady Wydziału. Liczba wydelegowanych przedstawicieli studentów jest zgodna z art. 67 ust. 4 Ustawy. WRSS deklaruje poprawne relacje z Władzami oraz pracownikami administracyjnymi wydziału, uzyskują od nich niezbędne wsparcie. Przedstawiciele WRSS zwrócili uwagę na problemy związane z finansowaniem bieżącej działalności, które odzwierciedlają się w niedoborze materiałów biurowych czy środków finansowych na bieżącą działalność.

Studencki ruch naukowy działa na wydziale niezwykle prężnie. Studenci mogą zaangażować się w działalność 13 kół naukowych, którymi są: Koło Naukowe Polonistów, Studenckie Koło Naukowe Historyków, Międzywydziałowe Studenckie Koło Naukowe Regionalistów, Studenckie Koło Naukowe Językoznawców, Studenckie Koło Naukowe Edukacji dla Bezpieczeństwa, Studenckie Koło Naukowe Politologów, Studenckie Koło Naukowe

Etnosocjologów, Koło Naukowe Archiwistów, Akademicki Klub Myśli Politycznej, Koło Naukowe Filozofów, Koło Logopedyczne, Koło Naukowe Ortopedagogów, Studenckie Koło Naukowe Bezpieczeństwa Narodowego. Koła naukowe, w ramach działalności, organizują bądź współorganizują konferencje, warsztaty, szkolenia (np. 15 – 16.09.2011, Siedlce - Międzynarodowe Seminarium Naukowe *Współczesna komparatystyka w wymiarze hermeneutycznym*;; Zakład Komparatystyki i Badań Wschodniosłowiańskich IFPiLS UPH Siedlce i Stowarzyszenie Tutajteraz, 19 - 21 września 2011 r., Siedlce, Międzynarodowe Seminarium Naukowe nt: *Aktualne problemy językoznawstwa słowiańskiego*), organizują wyjazd do Sejmu RP, ministerstw, Ośrodka Studiów Wschodnich, muzeów, wyjazd do Parlamentu Europejskiego w Brukseli, organizują spotkania z czołowymi politykami, dziennikarzami, przedstawicielami administracji publicznej, naukowcami w formie sesji ogólnouczelnianej, publikują w czasopismach naukowych.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego ¹ W PEŁNI

Syntetyczne opisy kryteriów szczegółowych¹

1) System wsparcia naukowego i dydaktycznego studentów oraz udział studentów w weryfikacji prawidłowości działania tego systemu jest w pełni poprawny i skuteczny. Obowiązujące w uczelni Regulamin studiów oraz Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów zostały wprowadzone zgodnie z przepisami prawa. Skonstruowane są w sposób przejrzysty. Niewielkie wątpliwości budzi treść umowy uczelnia-student, którą należy poddać weryfikacji. Wyjątkowo pozytywnie należy ocenić wsparcie udzielane osobom niepełnosprawnym, zarówno pod kątem administracyjnym, jak i przystosowania architektonicznego.

2) System rozpatrywania skarg oraz zapobiegania powstawaniu sytuacji konfliktowych działa sprawnie. Studenci wiedzą, do kogo zwrócić się w przypadku zaistnienia sytuacji konfliktowych, jednak zwrócili uwagę na potrzebę umocnienia roli opiekuna roku.

3) Uczelnia oraz Wydział stwarzają możliwości do rozwoju samorządności studenckiej, jednak przedstawiciele Wydziałowej Rady Samorządu Studentów zwrócili uwagę na problemy z finansowaniem bieżącej działalności. Studencki ruch naukowy działa na wydziale bardzo prężnie, co odzwierciedlają liczne inicjatywy i projekty podejmowane przez członków kół naukowych. Studenci deklarują przyjazne relacje z Władzami Wydziału.

VIII. System wewnętrznych przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia.

Wewnętrzne przepisy prawne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach można podzielić na dwie grupy: odnoszące się bezpośrednio do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz przepisy o charakterze ogólnym, regulujące kwestie związane z odpowiedzialnością organów; procesem kształcenia oraz tworzeniem programów kształcenia na studiach I, II, III stopnia oraz studiach podyplomowych; zasadami rekrutacji, określaniem i weryfikacją efektów kształcenia, w tym zasadami dyplomowania; tokiem studiów, oceną nauczycieli akademickich; funkcjonowaniem biura karier, itp.

W wizytowanej Uczelni obowiązującym dokumentem dotyczącym zapewnienia jakości kształcenia jest *Uchwała Senatu Nr 15/2009 z dnia 25 lutego 2009 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia*, która określa jego cele i zasady funkcjonowania w wizytowanej Uczelni.

Głównym **celem jakościowym** Uniwersytetu jest „kształcenie przyszłych elit zawodowych i intelektualnych społeczeństwa wiedzy” (§1). Aby absolwenci mogli właściwie wypełniać swoje przyszłe role zawodowe, społeczne i obywatelskie muszą uzyskać

adekwatną wiedzę, umiejętności i postawy, jako efekt kształcenia określony w planach studiów i programach nauczania, o czym wspomina §2 ww. Uchwały, określający **obszary zainteresowania** wewnętrznego systemu, czyli: 1) badania naukowe, 2) plany studiów, 3) programy nauczania, 4) metody dydaktyczne, 5) baza dydaktyczna, 6) obsługa administracyjna i techniczna.

Strategia realizacji tych celów, poprzez ocenę jakości kształcenia, jest dokonywana na podstawie okresowych analiz planów studiów i programów nauczania oraz programów praktyk zawodowych studentów; hospitacji zajęć dydaktycznych; ankietowych badań opinii studentów na temat poziomu prowadzonych zajęć dydaktycznych (§5).

Organy i osoby odpowiedzialne za właściwe funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (WSZJK) to:

- **na poziomie Uczelni: Rektorska Komisja ds. Jakości Kształcenia** (powołana przez Rektora decyzją z dnia 7.11.2008 r., której przewodniczy Prorektor ds. Dydaktyki i Wychowania, a do jej zadań należy: projektowania i oceniania skuteczności narzędzi pomiaru jakości kształcenia, takich jak: hospitacje zajęć, ankietowe badania opinii studentów o poziomie zajęć dydaktycznych; analizy osiągnięć studentów w zakresie stypendiów ministra dla wybitnych studentów, stypendiów rektora dla najlepszych studentów, nagród i wyróżnień uzyskiwanych z tytułu osiągnięć badawczych i publikacyjnych. W zakresie realizacji powyższych zadań współpracuje z Wydziałowymi Komisjami ds. Jakości Kształcenia. Pod auspicjami i z udziałem członków Komisji w czerwcu 2011 r. odbyła się kolejna konferencja naukowa na temat jakości kształcenia w szkole wyższej.

Ponadto na poziomie Uczelni inicjatorem i wnioskodawcą w zakresie ustanowienia wewnętrznego systemu jakości kształcenia jest Rektor, natomiast Kolegium Rektorskie na bieżąco omawia wybrane zagadnienia, zaś Senat ustala wewnętrzny system jakości kształcenia i raz w roku akademickim dokonuje oceny jego funkcjonowania (na podstawie sprawozdania dziekanów);

- **na poziomie Wydziału: Wydziałowa Komisja Jakości Kształcenia** (powołana Uchwałą Rady Wydziału Humanistycznego nr 121A/2009 z dnia 6.05.2009 r.), której przewodniczy Dziekan. Zadania Komisji obejmują: współuczestniczenie w stworzeniu systemu zapewniania jakości kształcenia; wdrażanie przyjmowanych w Uczelni i na Wydziale procedur; gromadzenie i przetwarzanie informacji dotyczących wdrażania systemu jakości kształcenia; wdrażanie decyzji podjętych przez rektorską komisję ds. jakości kształcenia; monitorowanie programów studiów i efektów kształcenia; przeprowadzanie analiz niezbędnych do oceny jakości na Wydziale.

Ponadto na poziomie Wydziału decyzje dotyczące zarządzania jakością kształcenia podejmują: Dziekan (m.in. ustala sposób i tryb prowadzenia hospitacji i ankietyzacji) i Rada Wydziału, która zgodnie z § 3 ust. 3 Uchwały Senatu Nr 15/2009 - „Co najmniej raz w roku akademickim (...) przeprowadza ocenę jakości kształcenia na wydziale”, co w przypadku Wydziału Humanistycznego miało miejsce na posiedzeniu w dniu 9.11.2011 r., kiedy to Rada Wydziału Uchwałą Nr 258/2011 zatwierdziła sprawozdania z działalności Instytutowych Komisji ds. Jakości Kształcenia;

- **na poziomie Instytutów: Instytutowe Komisje ds. Jakości Kształcenia** powołane we wszystkich instytutach: Instytut Neofilologii – 25.02.2009 r., Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych – 25.02.2009 r., Instytut Nauk Społecznych – 16.12.2009 r., Instytut Pedagogiki – 6.01.2010 r. (*brak przedstawiciela studentów w składzie*), Instytut Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej – 17.06.2009 r. (*brak przedstawiciela studentów w składzie*; „Komisja konkursowa i oceny kadrowej oraz jakości kształcenia” – taka nazwa figuruje na stronie internetowej Instytutu - <http://www.ifp.uph.edu.pl/index.php/pl/o-instytucie/komisje.html>, a na protokołach z posiedzeń, np. z 2011 r. - „Komisji ds. Jakości Kształcenia w Instytucie Filologii Polskiej

Akademii Podlaskiej w Siedlcach”). **W związku powyższym, zaleca się stosowanie jednolitego nazewnictwa zarówno odnośnie Komisji, jak i Instytutu, oraz uzupełnienie składów 2 komisji o przedstawicieli studentów Wydziału.**

Zakres kompetencji, które wszystkie Komisje realizowały w roku akademickim 2011/2012 (na podstawie protokołów z posiedzeń) obejmuje m.in.: ustalanie planów hospitacji oraz omawianie sprawozdań z hospitacji zajęć; realizację opracowanych i wdrażanych procedur; opiniowanie projektu arkusza oceny nauczycieli akademickich; analiza tematów prac dyplomowych; przygotowanie rocznego sprawozdania z oceny jakości kształcenia w Instytucie. Oprócz tego na posiedzeniu jednej z komisji omawiano niedociągnięcia w pracy dydaktycznej jednego z magistrów.

Wewnętrzne przepisy prawne Uczelni i Wydziału (o charakterze ogólnym) oraz procedury i dokonywane analizy odnoszące się do realizacji celów jakościowych określonych w ww. Zarządzeniu Rektora przedstawiają się następująco:

- a) **badan naukowych**, których wyniki są wykorzystywane w procesie dydaktycznym;

Wewnętrzne przepisy prawne Wydziału odnoszące się do tego obszaru to m.in.: *Zasady podziału środków przyznanych Wydziałowi Humanistycznemu na działalność statutową* (Uchwała nr 54A/2008 z 12 marca 2008 r.), opracowane przez Wydziałową Komisję ds. Nauki; *Zasady przyznawania dotacji na finansowanie działalności badan naukowych, prac naukowych lub prac rozwojowych służących rozwojowi młodych naukowców zatrudnionych na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach*, opracowane przez Wydziałową Komisję ds. Nauki i zatwierdzone przez Radę Wydziału – według których podlegają ocenie wnioski na finansowanie badan składane przez młodych pracowników. Ocena doboru kadry (bierze się pod uwagę kwalifikacje, stopnie i tytuły naukowe, a także dorobek naukowy i staż dydaktyczny) jest dokonywana przez Dyrektorów Instytutów odpowiadających za realizację kierunków studiów i specjalności.

Dokumentację dotyczącą dokonywanych analiz i podejmowanych działań odnoszących się do powyższego obszaru mającego wpływ na jakość kształcenia stanowią:

- *sprawozdania z działalności naukowej i współpracy zagranicznej za 2011 rok*, przedstawione na Radzie Wydziału w grudniu 2011 r. przez Dyrektorów Instytutów;
- coroczne sprawozdania z realizacji badan naukowych składane przez pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału;
- protokół z posiedzenia Wydziałowej Komisji Jakości Kształcenia z dnia 2.03.2011 r. (dotyczył m.in. analizy zgodności badan naukowych z programami kształcenia).

- b) **planów studiów** zapewniających realizację standardów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, możliwość wyboru przez studenta określonych przedmiotów, odbywanie kształcenia praktycznego na studiach I stopnia; **programów nauczania** zapewniających przekazywanie studentom wiedzy opartej na najnowszych wynikach badan naukowych, kształtowania umiejętności praktycznych i postaw pozwalających na efektywne wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności.

Zgodnie z § 6 Uchwały Senatu Nr 15/2009 okresowa ocena planów studiów i programów nauczania oraz programów praktyk odbywa się na wydziałach, w trybie ustalonym przez dziekana; co najmniej raz w cyklu kształcenia; ocena programów praktyk prowadzona jest raz w roku akademickim po zakończeniu jednego cyklu praktyk. Przy przeprowadzaniu powyższych ocen powinna być zasięmana opinia przedstawicieli pracodawców reprezentujących dziedziny gospodarki związanych z kierunkiem studiów. Ich wyniki przedstawiane są na posiedzeniach rad wydziałów.

Uczelniane i Wydziałowe przepisy prawne o charakterze ogólnym odnoszące się do tego obszaru to m.in.: *Zarządzenie Nr 15/2010 Rektora z dnia 8.12.2010 r. w sprawie tworzenia nowych kierunków kształcenia, studiów podyplomowych i kursów dokształcających, specjalności w ramach prowadzonych kierunków studiów oraz dokonywania zmian w planach*

studiów i programach nauczania; Uchwały Senatu Nr 35/2011 z dnia 28.06.2011 r. w sprawie ustalenia wytycznych określających warunki jakim mają odpowiadać plany studiów i programy kształcenia na studiach podyplomowych, Nr 13/2012 z dnia 28.03.2012 r. w sprawie ustalenia wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w sprawie warunków jakim powinny odpowiadać plany studiów programy kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia, studiach doktoranckich i studiach podyplomowych, Uchwały Rady Wydziału Humanistycznego z 2011 r. i 2012 r. w sprawie uchwalenia planów i programów nauczania na wszystkich kierunkach prowadzonych przez Wydział (na studiach I i II stopnia oraz studiach podyplomowych) oraz dokonywania w nich zmian, a także w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej Regulaminu Praktyk Studenckich.

Dokumentację dotyczącą dokonywanych analiz i podejmowanych działań odnoszących się do powyższego obszaru mającego wpływ na jakość kształcenia stanowią:

- protokół 5/2010 z dnia 16.11.2010 r. z posiedzenia Rektorskiej Komisji ds. Jakości Kształcenia (dotyczyło m.in. dyskusji nad projektem Zarządzenia Rektora w sprawie tworzenia nowych kierunków kształcenia, studiów podyplomowych i kursów doszkolających, specjalności w ramach prowadzonych kierunków studiów oraz dokonywania zmian w planach studiów i programach nauczania, które wprowadza nową procedurę - zmusza do analizy sytuacji na rynku pracy oraz prowadzenia konsultacji z przedstawicielami pracodawców w zakresie profilowania programów nauczania);
- sprawozdanie z działalności Rektorskiej Komisji ds. Jakości Kształcenia w roku akademickim 2010/2011 - Komisja skupiła się na zagadnieniach związanych z przygotowaniem warunków dla wprowadzenia w Uniwersytecie KRK oraz innych elementów związanych ze znowelizowaną ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym;
- protokół z posiedzenia Wydziałowej Komisji Jakości Kształcenia z dnia 1.02.2012 r. (dotyczył m.in. wniosków wynikających z oceny systemu praktyk studenckich: wszyscy studenci, którzy odbyli praktykę uzyskali jej zaliczenie; zapoznano ich ze specyfiką instytucji, zadaniami, przepisami bhp i zasadami ochrony tajemnicy służbowej i komercyjnej; praktyki zawodowe, w opinii studentów, są cennym doświadczeniem pomocnym w wyborze przyszłej drogi zawodowej);
- wypowiedź Wicedyrektora Ośrodka Socjoterapeutycznego „Wspólny Dom” w Wildze podczas spotkania Zespołu Oceniającego z pracodawcami – pracodawcy mają wpływ na kształt programu i specjalności, także na program praktyk; on sam zgłaszał zapotrzebowanie na studentów z socjoterapii, czego skutkiem było Zarządzenie nr 74/2010 Rektora z dnia 27.09.2010 r.: „Na Wydziale Humanistycznym, od roku akademickiego 2010/2011 tworzy się Podyplomowe Studia Socjoterapii związane z kierunkiem studiów pedagogika”.

- c) **metod dydaktycznych** pozwalających na efektywne przekazywanie wiedzy oraz kształtowanie umiejętności i postaw;

Przepisy prawne o charakterze ogólnym odnoszące się do tego obszaru to m.in.: Zarządzenia Rektora Nr 43/2006 z dnia 30.06.2006 r. w sprawie określenia niektórych zasad organizacji zajęć dydaktycznych, Nr 29/2008 z dnia 22.04.2008 r. w sprawie organizacji zawodowych praktyk studentów Akademii Podlaskiej oraz Akty powołań opiekunów lat (na podstawie § 60 ust. 1 pkt. 6 Statutu oraz § 7 Regulaminu Studiów).

Wymagania dotyczące sposobu weryfikacji efektów kształcenia podawane są studentom na początku każdego semestru (sylabusy), a także zamieszczone są na stronach internetowych poszczególnych Instytutów. Ponadto bieżąca informacja o wynikach zaliczeń i egzaminów dostępna jest dla studentów w USOS. Weryfikacji stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia służą **procedury dotyczące egzaminu dyplomowego** zdefiniowane w *Regulaminie Studiów*. Natomiast warunki, jakim powinna odpowiadać praca dyplomowa, określa Zarządzenie nr 19/2007 Rektora z dnia 19.04.2007 r. zawierające między innymi oświadczenie o samodzielnym opracowaniu pracy i nieumieszczaniu w niej treści uzyskanych

w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami. Zagadnienia na egzamin dyplomowy określa np. *Uchwała Nr 80/2012 Rady Wydziału Humanistycznego z dnia 9.05.2012 r.*

Ocenianie studentów odbywa się zgodnie z *Regulaminem Studiów* (§ 18 – § 24), a słuchaczy studiów podyplomowych - *Regulaminem Studiów Podyplomowych* (§ 9 i § 10), zaś nauczycieli akademickich Wydziału Humanistycznego – na podstawie *Uchwały Nr 149/2011 RWH z dnia 8.06.2011 r. w sprawie zatwierdzenia Wydziałowego Regulaminu Oceny Nauczycieli Akademickich.*

Zarządzeniem Nr 37/2012 z dnia 17.05.2012 r. w sprawie systemu antyplagiatowego w UPH Rektor wprowadził „obowiązek sprawdzania wszystkich prac dyplomowych magisterskich, za pomocą systemu antyplagiatowego, w zakresie identyfikacji zapożyczeń z innych tekstów” (§1). Załączony regulamin określa zasady funkcjonowania tego systemu, m.in. „**procedury antyplagiatowe** stosuje się do wszystkich prac dyplomowych magisterskich”, „sprawdzenie pracy przy użyciu systemu jest warunkiem dopuszczenia jej do obrony”.

Zgodnie z § 7 Uchwały Senatu Nr 15/2009: Dziekani ustalają sposób i tryb prowadzenia **hospitacji** zajęć dydaktycznych oraz anonimowych **ankietowych badań** oceny przez studentów sposobu prowadzenia zajęć dydaktycznych przez nauczycieli akademickich, a zbiorcze wyniki przedstawiane są co najmniej raz w roku akademickim na posiedzeniach rad wydziałów.

Dokumentację dotyczącą dokonywanych analiz i podejmowanych działań odnoszących się do powyższego obszaru mającego wpływ na jakość kształcenia stanowią:

- protokół z posiedzenia Instytutowej Komisji Jakości Kształcenia z dnia 26.10.2011 r. (dotyczył m.in. wniosków wynikających ze sprawozdania z oceny jakości kształcenia w Instytucie Historii – „w procesie dydaktycznym nauczyciele wykorzystują różnorodne środki multimedialne i materiały dydaktyczne: prezentacje multimedialne, foliogramy, mapy, atlasy, slajdy, nagrania magnetofonowe, nagrania wideo, płyty DVD oraz materiały dydaktyczne zgromadzone w Bibliotece Instytutu. Stosowanie nowoczesnych środków dydaktycznych, oprócz uatrakcyjniania zajęć, wpływa również na poprawę jakości kształcenia”);
- *Uchwałę Nr 182/2011 RWH z dnia 6.07.2011 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdań z hospitacji zajęć realizowanych w semestrze letnim 2010/2011 oraz badań ankietowych studentów* - RWH przyjęła sprawozdania Dyrektorów Instytutów z powyższego zakresu;
- *Uchwałę Nr 8/2012 RWH z dnia 11.01.2012 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdań z hospitacji zajęć realizowanych w semestrze zimowym 2011/2012* - RWH przyjęła sprawozdania Dyrektorów Instytutów z powyższego zakresu;
- *sprawozdania z badań ankietowych studentów w semestrze zimowym 2011/2012* - opracowania zbiorcze przedłożył Instytut Neofilologii (oceniono 22 nauczycieli akademickich; ankieta uwzględniała podział na ocenę realizacji wykładów i ćwiczeń, została poszerzona o bardziej szczegółowe pytania) oraz Instytut Nauk Społecznych (oceniono 6 wykładowców i 9 przedmiotów; ankieta uwzględniała podział na ocenę realizacji wykładów i ćwiczeń);
- *sprawozdania z hospitacji zajęć realizowanych w semestrze zimowym 2011/2012*; hospitowano zajęcia w: IFPiLS–11, IHISM–5, INF–6, INS–32, IP–9 nauczycieli akademickich, z czego sporządzano stosowne protokoły;
- badanie losów zawodowych absolwentów przygotowuje i realizuje Biuro Karier UPH pod nadzorem Prorektora ds. Organizacji i Rozwoju UPH (harmonogram wdrażania opracowany przez BK, pt. *Badanie losów absolwentów – plan działań* oraz *Badanie losów absolwentów – stan realizacji na 24.05.2012*; formularz zgłoszeniowy – do pobrania na stronie internetowej Biura Karier <http://www.biurokarier.uph.edu.pl/index.php/pl/badanie-losow.html>).

- d) **bazy dydaktycznej**, w tym zasobów bibliotecznych i wyposażenia laboratoriów oraz sal dydaktycznych.

Na wnioski z poszczególnych Instytutów, odpowiednia jednostka w Uczelni dokonuje przeglądów sprzętu komputerowego i biurowego, w wyniku których wspomniane dobra materialne są likwidowane, bądź poddawane konserwacji i naprawom. Ponadto każdego roku na Wydziale Humanistycznym sporządza się bilans zapotrzebowań na dostawy towarów i usług, które mają być realizowane w następnym roku.

Dokumentację dotyczącą dokonywanych analiz i podejmowanych działań odnoszących się do powyższego obszaru stanowią:

- „Wykaz zapotrzebowań na usługi w 2012 r.” (drukowanie: książek, broszur, plakatów, ulotek; usługi cateringowe, noclegowe, transportowe, pralnicze, inne);
- „Wykaz zapotrzebowań na dostawy w 2012 r.” (urządzenia: komputerowe, biurowe, RTV, AGD, fotograficzne, multimedialne; artykuły: biurowe, papiernicze, promocyjne, elektryczne, inne);
- sprawozdanie Dziekana Wydziału Humanistycznego z działalności Wydziału w roku akademickim 2010/2011 (zatwierdzone Uchwałą nr 250/2011 z dnia 9.11.2011 r.) – dotyczące m.in. modernizacji sprzętu komputerowego w Dziekanacie Wydziału;
- sprawozdanie z jakości kształcenia na Wydziale Humanistycznym z dnia 16.01.2012 r.: (w miarę możliwości uzupełnia się bazę dydaktyczną Wydziału o najnowsze pomoce dydaktyczne, aby w ten sposób zapewnić jeszcze lepszy poziom kształcenia).

- e) **obsługi** administracyjnej i technicznej procesu dydaktycznego i studentów.

„Władze wydziałów i Uczelni mają obowiązek stałego doskonalenia obsługi administracyjnej i technicznej procesu dydaktycznego i studentów” (§ 8 ust. 1 ww. Uchwały Senatu Nr 15/2009). Przepisy prawne o charakterze ogólnym odnoszące się do tego obszaru to m.in.: *Zarządzenia Rektora: Nr 52/2008 z dnia 11.09.2008 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu rejestracji, działania, finansowania i rozwiązywania uczelnianych organizacji studenckich i doktoranckich działających w Akademii Podlaskiej, Nr 72/2009 z dnia 28.09.2009 r. w sprawie utworzenia Biura Karier oraz Uchwały Senatu: Nr 31/2010 z dnia 31.03.2010 r. w sprawie Regulaminu Studiów, Nr 36/2011 z dnia 28.09.2011 r. w sprawie Regulaminu Studiów Podyplomowych.*

Zarządzeniem Nr 40/2007 z dnia 19.07.2007 r. Rektor wprowadził regulamin informatyczny systemu obsługi studentów (USOS), który zgodnie z § 8 ust. 2 ww. Uchwały „powinien zapewnić, najpóźniej od roku akademickiego 2009/2010, możliwość pełnej komunikacji elektronicznej ze studentami w zakresie realizacji obowiązków dydaktycznych”.

Ponadto wszystkie informacje o programach studiów, efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów dostępne są w publikowanych informatorach, gablotach oraz na stronach internetowych Uczelni (<http://www.uph.edu.pl/>) i Wydziału (www.wh.uph.edu.pl). Na stronach poszczególnych Instytutów znaleźć można informacje nt.: rozkładów zajęć, a na <http://www.bip.uph.edu.pl/12768/12768/> - wewnętrzne akty prawne Uczelni.

Na spotkaniu z pracownikami administracji Wydziału uzyskano następujące informacje odnoszące się do tego obszaru zainteresowania wewnętrznego systemu: w USOS brakuje możliwości kontaktu mailowego ze studentami, ale są w nim dostępne różne druki do pobrania, np. dotyczące stypendiów; pracownicy sugerują, aby scentralizować system stypendialny, gdyż bardzo ułatwi to pracę z ogromną ilością dokumentacji związanej z przyznawaniem stypendiów; pracownicy administracji chcą być poddani ankiecie, w której oceni się pracę dziekanatów. W związku z tym, **sugeruje się wprowadzenie ankiety oceniającej pracowników nie będących nauczycielami akademickimi (w tym funkcjonowanie dziekanatu) oraz takiej, w której pracownicy administracji mogliby zgłaszać swoje problemy, postulaty i sugestie związane z działaniem np. WSZJK, USOS, itd.**

Zwracają uwagę **dążenia Uczelni do doskonalenia wewnętrznego systemu** zapewnienia jakości kształcenia, co potwierdza niżej wymieniona dokumentacja:

- protokół z posiedzenia Instytutowej Komisji ds. Jakości Kształcenia z dnia 21.10.2009 r. (dotyczył m.in. wniosków wynikających z wystąpienia jednego z członków komisji pt. *Europejskie standardy jakości kształcenia w aspekcie Europejskiej Sieci Współpracy na rzecz Zapewnienia Jakości w Szkolnictwie Wyższym* – „należy na bieżąco monitorować wymagania dotyczące europejskich standardów jakości kształcenia w aspekcie rozwoju i konkurencyjności studiów w Instytucie Nauk Społecznych”);
- protokół 4/2010 z posiedzenia Rektorskiej Komisji ds. Jakości Kształcenia z dnia 23.03.2010 r. (dotyczył m.in. oceny wdrażania Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia – wnioski wyciągnięte z dyskusji: dobrze funkcjonują niektóre elementy wewnętrznego systemu jakości kształcenia (hospitacje i ankiety); ankiety mają istotny wpływ na okresowe oceny nauczycieli akademickich; poszczególne instytuty i wydziały unikają poddawania programów kształcenia ocenie ze strony przedstawicieli rynku pracy – pracodawców; zgłoszono propozycję wypracowania odrębnej procedury postępowania w przypadku zgłaszania przez wydziały wniosków o tworzenie nowych kierunków studiów, specjalności i studiów podyplomowych);
- protokół 7/2010 z posiedzenia Rektorskiej Komisji ds. Jakości Kształcenia z dnia 18.10.2011 r. (dotyczył m.in. przygotowania nowych programów kształcenia związanych z wdrożeniem KRK oraz dokumentów formalnych koniecznych do wprowadzenia w życie znowelizowanych przepisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym);
- sprawozdanie z jakości kształcenia na Wydziale Humanistycznym z dnia 16.01.2012 r., w którym Dziekan stwierdził, iż: „**warunkiem zapewnienia wysokiej jakości kształcenia** jest: prowadzenie zajęć stosownie do treści programowych zgodnych ze standardami nauczania a przedstawionymi w zarysie w sylabusach; podnoszenie rangi pracy dydaktycznej poprzez wypracowany system motywacyjny; zapewnienie zatrudnienia wysoko wykwalifikowanej kadry naukowo-dydaktycznej; podnoszenie wiedzy i umiejętności nauczania przez nauczycieli akademickich; sukcesywne doskonalenie nauczycieli akademickich w celu zapewnienia wysokiego poziomu nauczania; elastyczne dopasowywanie programu nauczania do wymagań rynku pracy; kształtowanie partnerskich stosunków studenci – nauczyciele; kultywowanie kultury nauczania.”

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Zarówno Władze Uczelni, jak i Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Przyrodniczo - Humanistycznego w Siedlcach, oraz poszczególnych Instytutów WH, a także wszystkie Zespoły i Komisje działające w obszarze Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia dokładają wszelkich starań, aby wewnętrzne przepisy prawne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia miały charakter spójny i kompleksowy, obejmowały wszystkie obszary zainteresowań WSZJK oraz dokonywane analizy (np. opracowania ankiet, hospitacji), co zasadniczo jest spełnione. Jednakowoż niektóre procedury wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia wymagają jeszcze dopracowania, sugeruje się np. dokonywanie większej ilości analiz i objęcia nimi większego kręgu interesariuszy zarówno wewnętrznych (np. pracowników administracji), jak i zewnętrznych (np. pracodawców). Ponadto zaleca się uzupełnienie składów dwóch Instytutowych Komisji ds. Jakości Kształcenia o przedstawicieli studentów Wydziału.

IX. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny instytucjonalnej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
strategia rozwoju		X			
wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			
cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji		X			
zasoby kadrowe, materialne i finansowe		X			
przewodzenie badań naukowych		X			
współpraca krajowa i międzynarodowa		X			
system wsparcia studentów i doktorantów		X			
przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia,		X			

Odniesienie się do dokonanej przez jednostkę analizy SWOT w kontekście wyników przeprowadzonej oceny wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz oceny zasobów kadrowych, materialnych, działalności naukowej i międzynarodowej, współpracy z beneficjentami procesu kształcenia.

Jednostka wśród swoich mocnych stron trafnie wskazuje bogatą i różnorodną ofertę studiów (także podyplomowych), pozytywne relacje ze społeczeństwem oraz umiejętność współpracy z wieloma podmiotami (co widać także na przykładzie dużej liczby instytucji wspierających w różny sposób kształcenie na studiach podyplomowych), a także rozwijanie metod pracy i infrastruktury nakierowanych na studentów niepełnosprawnych. Trzeba też uznać za uzasadnione wskazanie takich zagrożeń dla funkcjonowania Wydziału, jak ograniczający liczbę studentów i słuchaczy niż demograficzny, nasycenie rynku absolwentami, a także brak

finansowego wsparcia słuchaczy studiów podyplomowych przez dyrekcje szkół i Kuratoria Oświaty. Jedną z wyraźnych szans poprawy sytuacji w zakresie studiów podyplomowych jest istotnie wprowadzanie nowych ofert edukacyjnych na tych studiach, zwłaszcza zaś takich specjalności, które w jak największym stopniu odpowiadałyby na potrzeby regionu i rynku pracy.